

Fotoğraflarla
EKİM
DEVİRİMİ

Köz Yayınları

KASIM 2010 / İSTANBUL

BASILDIĐI YER:

ÖZDEMİR MATBAASI MATBAA ADRESİ: DAVUTPAŞA CAD. GÜVEN SANAYİ
SİTESİ C BLOK NO: 242 TOPKAPI-İSTANBUL
TELEFON: 0 212 577 5492

Yurtiçinden gelen talepler, bedeli herhangi bir yolla yayınevine ulaştırıldığı taktirde, perakende satış fiyatı üzerinden (nakliye/posta masrafı alınmadan) adrese ulaştırılır. Toplu taleplerde (10 adetten itibaren) %30 indirim uygulanır.

Cezaevlerinden gelen talepler bedelsiz karşılanır.

Yurtdışından gelen talepler, kitabın bedelinin üzerine nakliye/posta masraflarına ek olarak cezaevine gönderilecek bir kitap bedeli eklendiği taktirde karşılanır. Yurtdışı toplu taleplerde indirim uygulanmaz.

Hiçbir hakkı mahfuz değildir.

Bu yayında yer alan görüşler ister kaynak gösterilerek ister gösterilmeyerek bu fikirleri benimseyenler tarafından çoğaltılabilir ve her şekil altında kullanılabilir.

KÖZ YAYINLARI

YÖNETİM YERİ, YAZIŞMA VE İSTEME ADRESİ:

RASİMPAŞA MAH. SÜLEYMANBEY SOK. No:6/1 KADIKÖY/İSTANBUL

kozonline@gmail.com

Fotoğraflarla

EKİM

DEVİRİMİ

Ekim Devrimi'nin 93. yıldönümündeyiz.

Sömürenler ve onların yordakçuları uzun bir dönem boyunca Ekim Devrimi'ni yok saydı, belleklerden silmeye çalıştı, hatırlattı mı da “Bir daha asla!” diyerek hatırlattı.

1980'li yılların sonundan beri ise Ekim Devrimi'nin açtığı çığırın başarısızlıkla sonuçlandığını, SSCB'nin dağılmasıyla birlikte sosyalizmin somut bir seçenek olmadığını kanıtlandığını öne süren propagandalar revaçtaydı.

Son zamanlarda ise burjuva ideolojisini yamamayı, parlatmayı, sol içine bu ideolojiyi taşımayı meslek yahut hobi edinenler Ekim Devrimi'ni “önemli bir tarihsel olay” olarak sunmaya, Ekim Devrimi tarihini müzelik bir malzeme yaparak Ekim Devrimi ile açılan defterlerin bir daha açılmamacasına kapandığını göstermeye gayret ediyorlar.

Marx'ı ekonomik krizden krize hatırlanan “düşünceleri ciddiye alınması gereken” bir “küreselleşme karşıtı”na çevirmeye hevesli olanların Ekim Devrimi'ne bir belgeselci mantığıyla yaklaşımlarında şaşkıncu bir şey yok kuşkusuz. İşçi ve ezilen hareketinin zayıflığı ve dağınıklığı sürdükçe bir önceki dönemden daha ciddi olan bir belleksizleştirme operasyonunun devam edeceğine de şüphe yok.

Oysa Ekim Devrimiyle hayat bulan Sovyet Cumhuriyeti'nin akıbeti ne olursa olsun, bizim takvimimizle 7 Kasım 1917'de yıkılan çarlığın yerine kurulmak istenen burjuva diktatörlüğünün yıkıldığı ve siyasi iktidarın Sovyetler aracılığıyla proletarya tarafından ele geçirildiği gerçeği değişmiyor. İnsanlığın kurtuluşu için emekçilerin ücretli kölelik zincirinden kurtulmak zorunda oldukları gerçeği ve bunun için egemen sınıfların diktatörlüğünün parçalanması ve siyasi iktidarı emekçilerin bizzat ele geçirmesi gerekliliği de hala değişmiş değil.

Bu nedenle 1917’de Rusya’da en gelişkin örneği görülen bu proleter devrimi deneyimi hala insanlığın kurtuluşu için ücretli köleliğe son verilmesi gerektiğine inananlar için en değerli kılavuz olmaya devam ediyor.

Ekim Devrimi gerçeğini örtbas etmek ve unutturmamak amaçlı tüm saldırıların sonuçsuz kalacağı, tarihsel akıbeti asar-ı atika müzesinde çıkıık ve tunç baltanın yanında yer almak olanların Ekim Devrimi’ni müzelik hale sokamayacakları, defteri dürülecek bir sınıfın Ekim defterini kapatamayacağı elbette doğrudur. Ancak Ekim Devrimi’nin dünün önemli bir olayı değil, bugüne ışık tutan bir dönüm noktası olduğunu yaratılan tüm manipulasyonlara inat, ısrarla tekrarlamadan da bu saldırılara yanıt verecek gücü toplamanın mümkün olmadığı da gerçeğin bir başka yönüdür.

Köz’ün arkasında duran komünistler bizim takvimimizle 7 Kasım 1917’de yaşanan deneyimin tarihsel bir olgu olarak değil, politik bir pusula olarak ele alınıp irdelenmesi gerektiğini öteden beri ifade ediyor.

Bu bakış açısıyla Ekim Devrimi’nin 93. yıldönümü vesilesiyle fotoğraflarla Ekim Devrimi’ni anlatan elinizdeki kitapçığı hazırladık. Bu kitapçıkta ifade edilen görüşlerin yaşadığımız topraklardaki emekçilerin ve ezilenlerin kurtuluş mücadelesinde sorumluluk üstlenen militanların donanımları arasında bir yer almasını umuyoruz.

EKİM’İN IŞIĞI TAŞINACAK!

BOLŞEVİZM KAZANACAK!

Köz

**ÇARLIK
RUSYASINDA
DEVİRİMCİ PARTİ
MÜCADELESİ**

ÇARLIK RUSYASI

Çar'ın Taç Giyme Töreni: Yukarıdaki fotoğrafta gördüğümüz Rus Çarı 2. Alexander'ın taç giyme töreni Çarlık Rusya'sının 19. yüzyıldaki şatafatını yansıtıyor.

19. yüzyıla gelindiğinde Çarlık Rusyası çok geniş bir coğrafyaya yayılmıştı. 1870 yılında dünya nüfusunun onda biri Rusya İmparatorluğu'nda yaşıyordu.

Rusya'da devlet, bütün gücün çarın elinde toplandığı monarşi ile yönetiliyordu. Bu yönetim feodal düzenin üzerinde durmaktaydı. Feodal düzende tüm topraklar küçük bir soylu sınıfının elinde toplanmıştı. Köylüler de soyluların topraklarını işleyen köleler olarak bu soyluların mülkiyetindeydi.

Çar: Rus İmparatorluğunu yöneten hükümdara "çar" adı verilirdi. Çarlığın simgesi iki başlı bir kara kartaldı.

2. Alexander: Rus Çarlarından en önemlilerinden birisi 2. Alexander'dı. 2. Alexander Rusya'da toprak köleliğini kaldırmış ve kapitalizmin Rusya'da yayılmasını hızlandırmıştı.

TOPRAK VE ÖZGÜRLÜK İSYANLARI

1900'lerin başında bir Rus köyü.

Köylüler ve Serfler:

Rusya'da kalabalık kısmını köylüler ve toprağa bağlı köleler (yani serfler) oluşturuyordu. Serfler beylerinin her isteklerini yerine getirmediikleri zaman cezalandırılıp işkence edilebiliyordu.

Toprak köleliğinin kaldırılması toprak sahibi olmayan kölelerin hızla proleterleşmesine neden oldu. Yukarıdaki tablo toprağa bağlı köleliğin kaldırılmasının halka ilan edilmesini anlatıyor.

Bu sistem altında ezilen ve sömürülen köylüler özgürlük ve toprak talepleri ile devamlı ayaklanmaktaydı. Çar ise, 1853-1856 yılları arasında gerçekleşen Kırım savaşı sonrası büyük kayıp veren köylü nüfusun kendine bağlılığını sağlamak istiyordu. Bu nedenle 1861 senesinde toprağa bağlı köleliği kaldırdı. Ama güya "özgür" kalan köylülerin birçoğu vergiler ve toprak ücretleri nedeni ile toprak sahibi olamadılar. Bu nedenle de ne köylülerin ezilmişliği bitti ne de mücadeleleri sona erdi.

Öte yandan öğrenciler ve aydınlar çarlık despotluğundan huzursuzdular. Bu kesimler arasında çara karşı nefret büyüyor, otokrasiyi yıkmak için mücadele etmek fikri hızla yaygınlaşıyordu.

KIRDAN FABRİKALARA

Fabrika Yatakhanesi: Rusya'da kapitalizm 1861 senesinden sonra çok hızlı bir şekilde gelişti. Kapitalizm ve sermaye arttıkça, işçi sınıfının sayısı da artıyordu. Fotoğrafta kalacak evleri olmadığından fabrika yatakhanelerine yerleşmiş işçiler görünüyor.

1861 senesinde toprağa bağlı kölelik kaldırılınca, eskiden köle olan köylülerin yüzde yetmiş i ailelerini besleyecek kadar toprağa dahi sahip olamadılar. Bu “topraksız ve aç köylü ordusu” Rusya’da yeni ortaya çıkan ve gittikçe güçlenen kapitalistler için ucuz işçi kaynağını oluşturuyordu.

Bu köylüler kapitalizm geliştikçe özellikle Sen Petersburg ve Moskova gibi büyük şehirlerde yoğunlaşan işçi sınıfının temelini oluşturdular. 1865-90 yılları arasında fabrika işçilerinin sayısı yüzde altmış beş, maden işçilerinin sayısı yüzde yüz altı oranında arttı. 1897 senesinde şehirli proleteryanın nüfusu 14 milyona ulaşmıştı. Bununla birlikte, zor koşullarda, günde 12 saatten fazla çalışan işçiler rahatsızlıklarını dile getirmeye başladılar. Böylece ilk örgütlü işçi grupları oluşmaya başladı. Bu işçi örgütlerinden bazıları **Güneyli İşçiler Sendikası** ile **Rus İşçileri Kuzey Sendikası** idi. Ezilen ve örgütlenmeye başlayan işçiler grevler yapıyor, direnişler gerçekleştiriyor ve ayaklanıyorlardı.

1890larda bir metal fabrikasında çalışan işçiler

Çarlık Rusya'sında mahkumlar da ağır işçi olara çalıştırılıyordu. Fotoğrafta bir madende çalışan mahkum işçiler görünüyor.

1910'larda Rusya'da bir süpürge yapım atölyesi.

POPÜLİZMİN YÜKSELİŞİ

Çernişevski (1828-1889): Narodnik hareketin kurucularından olan Çernişevski, çarlığın silahlı bir ayaklanma sonucunda yıkılması gerektiğini ve köylü komünlerinden oluşan sosyalist bir toplumun yaratılması gerektiğini savunuyordu. "Ne Yapmalı?" isimli, hayatını devrime adayın Rahmetov isimli bir militanı anlattığı romanı o dönemin pek çok devrimcisine ilham kaynağı oldu. Öyle ki Lenin'in en bilinen eseri "Ne Yapmalı" adını bu romandan alıyordu.

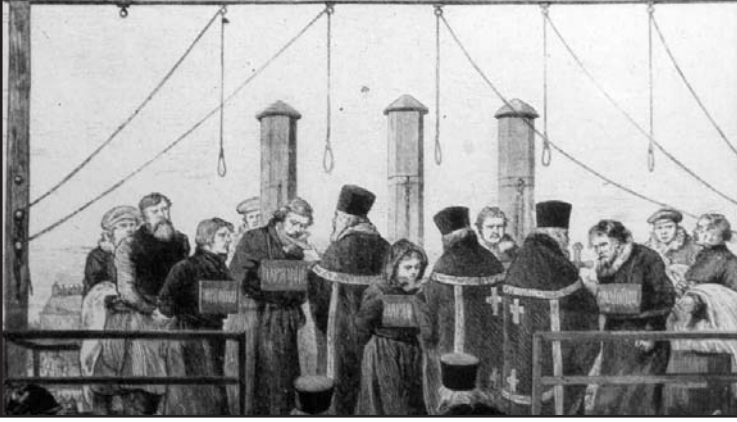
Çar İkinci Alexander'a düzenlenen suikast.

Aynı dönemlerde Rusya'da işçilerin yanı sıra Çarlığa karşı mücadele veren devrimci akımların mücadeleleri de yükseliyordu. 1876'de Sen Petersburg'da kurulan ve mücadelelerinin sloganını isimlerine taşıyan **Toprak ve Özgürlük (Zemlya Volya)** hareketi Rusya'daki devrimci akımların en önemlilerindendi. Toprak ve Özgürlük, kendiliğinden devrimci bir sınıf olarak gördükleri köylüler arasında çalışıp, ezilenlerin öfkesini çarlığı yıkmaya hedefine yönlendiriyorlardı.

Toprak ve Özgürlükçüler Rusya'da gelişen işçi hareketinin farkında olsalar da bu hareketi daha çok ikincil bir güç olarak görüyor, eylemlerinde köylülerin isyanlarını, grevleri ve terörizmi benimsiyorlardı. Kısa bir zaman içerisinde bu hareket daha çok silahlı propagandaya ve terörist eylemlere yoğunlaşmaya başladı.

Sonuçta örgüt içerisinde çıkan tartışmalar sonucunda, 1879 yılında, Toprak ve Özgürlük silahlı propagandayı savunanlar ile işçiler içinde yürütülecek propaganda faaliyetini öne çıkaranlar olarak ikiye bölündü.

HALKIN İRADESİ HAREKETİ (NARODNAYA VOLYA)

Halkın İradesi militanlarının idam edilişi

Toprak ve Özgürlükçülerden ayrılan ve silahlı propagandayı siyaset aracı olarak benimseyenler Halkın İradesi (Narodnaya Volya) adını aldı. Halkın İradesi, çarlığı devrimcilerin kendi silahlı mücadeleleriyle ve bu silahlı eylemlerin kitleler üzerinde yaratacağı uyandırıcı ve ateşleyici etkiyle yıkmaya çalışıyordu. Toprak ve Özgürlükçüler gibi son derece gizli, merkezi ve katı disiplinli bir örgütlülükle çalışan Halkın İradesi, Rus Çarı İkinci Aleksander'a 7 kere suikast düzenledi ve sonunda Çar'ı öldürdü.

İşte örgütün bu isyankar ve ısrarlı mücadelesi, genç devrimcileri de kendisine hızla çekiyordu. Ancak tam da benimsedikleri bu yöntem yüzünden narodnikler ezilenlerin ve sömürülenlerin demokrasi mücadelelerini çarlığın yıkılması hedefi ile asla birleştiremediler. Kitleler içerisinde bir çalışma yürütmedikleri için kendi içlerine kapanmak zorunda kalan Halkın İradesi militanları, Çarlık polisleri ve ajanları tarafından da takip edilip, yakalanabiliyordu. Üçüncü Alexander'a düzenledikleri bir suikastta bu şekilde yakalan ve idam edilen bu narodniklerden birisi de Lenin'in ağabeyi Alexander Ulyanov'du.

Alexander Ulyanov:
Lenin'in ağabeyi olan Alexander Ulyanov, Petersburg Üniversitesi'nde öğrenciyken Halkın İradesi örgütüne üye oldu. 1 Mart 1887 yılında Çar III. Alexander'a suikast düzenlerken yakalandı, 8 Mart'ta idam edildi.

Narodnikler:
Rusya'da ortaya çıkan bu devrimci hareketler belirli yönleriyle Blankizm'den etkilenmişlerdi.

Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi ve Lenin'in Devrimcileri Birleştirme Çabası

Plehanov: Rus Marksizmin babası sayılan Plehanov'un bu dönemdeki en önemli mücadelesi Narodniklere karşıydı.

Plehanov Narodnikleri kitlelere siyaset götürmeyi bıraktıkları için, kitlelere yönelik sistemli bir propaganda faaliyeti yürütmeyi terk ettikleri için eleştiriyordu.

Plehanov Rusya'da henüz Komünist Manifesto'nun bile bulunmadığı bir dönemde marksistleri tek bir çatı altında toplama mücadelesini veriyordu.

RSDİP 1. Kongresi 1898 yılında bu evde örgütlendi

Vera Zazulich, Plehanov'la birlikte Çorni Peredel'i kuranlar arasındaydı

Rus devrimci geleneğinin marksizm ile buluşması ise Toprak ve Özgürlükçülerden ayrılan, "toprağın genel yeniden dağıtımı" sloganını isimlerine taşıyan diğer grup yani **Çorni Peredel** sayesinde oldu. Çorni Peredel'in kurucularından marksizmi benimseyenler 1883'de Rusya'nın ilk marksist örgütü olan ve Rus sosyal demokrat hareketinin temelini oluşturacak olan Emeğin Özgürlüğü'nü kurdular. Rusya'ya marksist yazını taşımaya başladılar. Bu grup 1898 yılında başka devrimci örgütlerle aynı çatı altında toplanarak **Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'ni (RSDİP)** kuracaktı.

Kuruluş kongresi RSDİP için bir program kaleme aldı. Ancak kongrede seçilen RSDİP merkez komitesi kongrenin hemen ardından bir operasyonla yakalandı ve tutuklandılar. Bu gelişmeyle birlikte RSDİP'in Rusya içerisindeki tüm yerel örgütlerinin birbirleriyle bağlantısı ve ilişkisi kesildi. Bu örgütler birbirinden habersiz ve dağınık bir halde çalışmalarını sürdürmeye çalıştılar. Rusya'daki komünist hareket açısından kriz açtı: Rusya'da marksizmi savunan bütün bu örgütlerin nasıl bir araya getirileceği ve partinin nasıl kurulacağı belirsizdi.

Lenin Rusya'da Komünistleri Nasıl Birleştirmeyi Hedefliyordu?

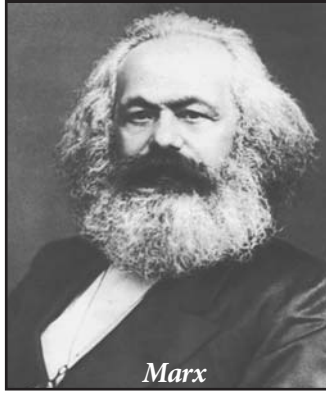

RSDİP daha kurulmadan 3 sene önce Vladimir İliç Ulyanov (Lenin) adındaki bir başka marksist devrimci 20 adet marksist çalışma grubunu sıkı bir merkezi disiplin altında birleştirerek **İşçi Sınıfının Özgürlüğü için Mücadele Birliği**'ni kurmuştu. Lenin'e göre işçi sınıfına devrim yolunda önderlik edebilmek için önce komünist bir parti yaratılmalıydı, bunun için de öncelikle Rusya'daki devrimci örgütler birleştirilmeliydi. İşte bu yüzden Lenin Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'ne katıldı ve Rus devrimcilerini, devrim için nasıl bir parti gerektiğine ikna etme mücadelesi verdi.

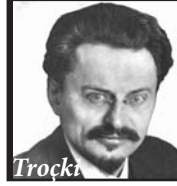
Lenin'in yapmaya çalıştığı RSDİP'i yeniden bir araya getirmekten çok daha öteydi. Lenin'in Rusya'da devrimin yapılabilmesi için gerektiğini savunduğu ve yaratmak için yoldaşlarıyla mücadele verdiği parti o ana kadar ne marksistlerin ne de blankistlerin (Rusya'daki Narodniklerin) parti anlayışıyla benzerlik gösteriyordu. Lenin sıkı, merkezi disiplinli ve gizli olan bu partinin oluşabilmesi için öncelikle mevcut devrimci siyasi yapılar arasında bir ayrışmanın olması gerektiğini savunuyordu. Komünist bir partinin yaratılması için öncelikle bir ayrışma gerekiyordu. Bu da Lenin'in RSDİP içindeki pek çok akımla siyasi bir şekilde mücadele etmesini gerektiriyordu.

Lenin'in Devrimci Parti Anlayışı Diğer Marksistlerden Farklıydı

Şu anda sloganımızın "saldırıya geçin" olamayacağı, "düşman kalesini kuşatın" olması gerektiği açıktır. Partimizin acil görevi, hemen şimdi girişilecek bir saldırı için eldeki bütün güçleri toplamak değil, bütün güçleri birleştirebilecek ve harekete fiiliyatta rehberlik edebilecek bir devrimci örgütün kurulması için çağrıda bulunmaktadır. Bu örgüt, lafta değil fiiliyatta her protesto hareketini ve her patlayışı her zaman desteklemeye hazır ve bunu, tayin edici mücadele için uygun savaş kuvvetlerinin inşasında ve sağlamlaştırılmasında kullanacak bir örgüt olmalıdır. (Lenin, 1901, Nereden Başlamalı)

Marx

Troçki

Lüksemburg

Menşevikler

Lenin ve yoldaşlarının proleter bir devrime önderlik etmesi için yaratmayı planladıkları parti, o güne kadar diğer marksist akımların savunduğu partilerden tamamen farklıydı. Bu dönemde Avrupa başta olmak üzere pek çok yerdeki marksist akımlar da devrim için bir partiye ihtiyaç olduğunu savunuyorlardı.

Ancak Rosa Lüksemburg, Troçki ve Martov başta olmak üzere pek çok marksist, bu partinin bir kitle partisi, yani bir işçi partisi olması gerektiğini savunuyorlardı. Bu nedenle de bu partinin öznel bir müdahaleyle kurulamayacağını, işçi hareketindeki bir yükselişe bağlı olarak kurulacağını iddia ediyorlardı. Bu görüşlerini açıklarken de Marx'ın devrimci bir partinin ancak devrimci bir durumda ihtiyaç olacağına dayanan fikrinin arkasına saklanıyorlardı.

Ancak Lenin ve yoldaşlarının yaratmayı hedefledikleri parti bir kitle partisi değil, kendisini kitlelerden net bir şekilde ayırmış, proletaryaya önderlik etmeyi hedefleyen, kendisini oportünizmin her türünden ayırmış bir komünist partiydi. Bu komünist parti de kitle hareketindeki yükselişe bağlı olarak kurulamazdı. Bu parti ancak ve ancak öznel bir müdahale ile kurulabilirdi.

Ekonomizm Madalyonunun İki Yüzü

1900'lerin başında Rusya'da işçi sınıfının sayısı artıyor, mücadelesi yükseliyordu. Rus proletaryasının ihtiyaç duyduğu şey desteklenmek değil, devrim için önderlik edilmektir. Ekonomistler bu gerçeği hiç bir zaman kabul etmediler.

RSDİP'in kurulmasını izleyen yıllar Rusya'da devrimci hareketin çarlık tarafından ezildiği, işçi hareketinin ise hızla yükseldiği dönemlerdi. Böyle bir durumda RSDİP içerisindeki akımlar da kendi güçsüzlüklerini "nerde hareket orda bereket" dercesine destekleyerek, işçilerin her eylemine alkış tutarak kapatmaya çalışma eğilimine girmişlerdi. Kısacası işçilere devrimci siyaset götüreceklerine, işçilerin ekonomik temeldeki mücadeleleri ile yetinmeye başlamışlardı. Hatta öyle ki, devrimin bu hareketler sayesinde kendiliğinden gerçekleşeceği safsataları bile hızla yayılıyordu.

İşçilerin ekonomik taleplere dair kendiliğinden mücadelelerine kör bir şekilde verilen destek, devlete karşı olan mücadeleyi de "Toprak ve Özgürlük" ve "Halkın İradesi" gibi - o dönemin tabiriyle "terörist" diye adlandırılan - hareketlere bırakmak demek oluyordu. Ne de olsa bu akımlar devleti ezilenlerin ve sömürülenlerin ortak mücadelesiyle yıkmayı değil, kendi mücadeleleriyle yıpratmayı hedefleyen akımlardı. Lenin'e göre her iki akım da aynı madalyonun iki farklı yüzüydü.

Martinov (sağda) ekonomizm akımının önderlerindendi. Martinov Raboçeya Dyelo adlı gazetede kendilerini "işçi hareketinin katıksız ve yalın" yandaşları olduğunu ifade ediyorlardı. Ekonomistler Rusya'daki her türlü işçi hareketini desteklemeyi önüne koymuşlardı.. Ancak bu siyaset tarzları işçilere devrimci bilinç taşımayı, onlara önderlik etmeyi dışlıyordu. Bu nedenle ekonomistler hiç bir zaman devrimci bir parti ihtiyacını hissetmediler.

“En Acil İhtiyaç Devrimci Bir Partiyi Yaratma Planıdır”

Lenin ve yoldaşları en acil ihtiyacın devrimci bir parti olduğunu söylerken, Rusya'da varolan hiçbir devrimci örgütün kendi başına bu görevi yerine getiremeyeceğini ifade ediyorlardı. Ancak sorun özünde bir güç sorunu değildi. Asıl sorun varolan örgütlenmelerin hepsinin oportünizmden arınmış bir siyasi hatta getirilmesi meselesiydi. Yani sorun esas olarak siyasi bir sorundu.

ISKRA bolşeviklerin devrimci bir partiyi yaratma planının en önemli aracıydı.

Hem “ekonomistler” hem de “teröristler” bu düzenin sahiplerinin değirmenine su taşıyorlardı. Her iki akım da çarlığı yıkamayacağı gibi, bunu görev edinecek bir örgütün yaratılmasını da engelliyordu. Devleti yıkacak olan aydınlar ya da devrimciler değildi. Bu düzeni yıkacak olan ezilenlerin ve sömürülenlerin örgütlü mücadelesi ve silahlı ayaklanmasıydı. İşte bunu sağlamak içinse emekçiler ve ezilenlere devrimci siyaset götürmek, ve onların mücadelesine önderlik etmek gerekiyordu.

Kapitalizmin yıkıma uğrattığı kesimlerin kendi sorunları için mücadelesini devrimcileştirmenin yolu, bu kesimleri çarlığa karşı ortak ve örgütlü bir mücadeleye çekmekten geçiyordu. Bunun için ise amatörlükten kurtulmuş, kendisini kitlelerden özenle ayırmış, kitleler içerisinde çalışarak eğitilmiş, Rusya'daki ezilenlerin ve sömürülenlerin verdiği tüm siyasi mücadelelere müdahale edebilme ve bu mücadeleleri ortak bir ayaklanmaya dönüştürebilme yeteneği kazanmış, merkezi ve sıkı disiplinli bir devrimciler örgütünü yaratmak gerekiyordu. İşte bu yüzden ezilenlerin ve sömürülenlerin geniş ve açık örgütlerinden ayrı, devrimcilerin profesyonel, dar ve gizli örgütüne ihtiyaç vardı.

ISKRA ve Profesyonel Devrimciler Örgütünün İnşası Planı

ISKRA'nın ilk yazı kurulu.

Kanımızca, faaliyetlerimizin hareket noktası, istenilen örgütün kurulması yolundaki ilk adım yahut da izlendiği takdirde bu örgütü düzgün bir şekilde geliştirmemizi, derinleştirmemizi ve yaygınlaştırmamızı sağlayacak olan ana yol, bütün Rusya çapında bir siyasi gazetenin çıkarılması olmalıdır. En çok ihtiyaç duyduğumuz şey bir gazetedir; gazete olmadan, Sosyal-Demokrasinin hem genel olarak başlıca ve sürekli görevi, hem de halkın en geniş tabakaları arasında siyasete ve sosyalizmin meselelerine duyulan ilginin yükseldiği bir sırada içinde bulunduğumuz anın ihmale gelmez görevi olan ilkelere bağlı, sistemli ve çok yönlü propaganda ve ajitasyonu yürütemeyiz. (Lenin, *Nereden Başlamalı*, 1901)

Lenin ve yoldaşları böyle bir partinin ancak bir gazete yoluyla kurulabileceğini savunuyorlardı. İşte ISKRA bu hizmeti yerine getirmek için çıkarıldı. ISKRA sayfalarında Rusya'da olan her türlü gelişmeyi komünistlerin bakış açısından yazarak kitleleri aydınlatmaya çalışan bir gazete değildi. Bundan çok daha önemli bir amacı vardı ISKRA'nın: Merkez komiteleri dağıldıktan sonra Rusya'nın dört bir yanında dağılmış olan devrimci örgütleri tek bir siyasi çizgi etrafında toplamak. Yani başka bir deyişle Rusya'da komünistleri birleştirmek, komünistlerin birliğini sağlamak.

Eğer devrimci örgüt bir duvar ve militanların örgütlü çalışmaları bu duvarın tuğlalarıysa, ISKRA da tuğlaların inşaat sırasında nelere konulacağını belirleyen bir ip, duvar ustalarının inşaatı yapmalarını sağlamak için kullandıkları bir iskeleydi. Yani gazete, profesyonel devrimciler örgütünü yaratma planının en önemli parçasıydı.

Lenin ve yoldaşları böyle bir devrimciler örgütü yaratılana kadar Rusya'daki komünistlerin örgütsel bir merkezi olmasa bile, siyasi bir merkez sayesinde birlikte hareket edebileceği bir plan öne sürmüşlerdi.

Menşeviklere Karşı Siyasi Mücadele

RSDİP Komünist Bir Parti Miydi?

Her ne kadar ISKRA Rusya'da devrimci örgütleri birleştirerek komünist bir partinin temellerini atmaya başardıysa da, ikinci kongresiyle beraber tekrar bir örgütsel merkeze kavuşmuş olan RSDİP'in Bolşeviklerin hedefledikleri bir komünist parti olmadığı açıktır. Bu nedenle bolşevikler örgütsel olarak menşeviklerden ayrılana kadar RSDİP içerisindeki her türlü oportünist eğilimle mücadele etmek zorunda kaldılar. 1905'den sonra sol komünistlerle ve sağ tasfiyecilerle, 1914 öncesinde enternasyonal bir düzlemde Kautsky'cilere karşı mücadeleleri bunun bir göstergesiydi.

Menşevik liderler bir toplantıda

Lenin ve yoldaşları bu fikirleri önce "Ne Yapmalı" broşüründe yazdılar sonra da 1903 yılında ISKRA sayesinde örgütlenebilen RSDİP'in İkinci Kongresi'nde ortaya koydular. Çıkan tartışmalar sonucunda RSDİP içerisinde iki ayrı akım oluştu: Bu fikirleri benimseyenler Bolşevikleri, reddedenler ise Menşevikleri oluşturdu. Bu tarihten sonra menşevikler düzenin değirmenine su taşırken, bolşevikler ezilen ve sömürülenlere devrimci siyaset taşıyacak ve bu düzeni alt üst edecek bir partiyi inşa etme görevini önlerine koydular.

Ne var ki Bolşevikler ile Menşevikler arasındaki ayrım görmezden gelinebilecek bir ayrım değildi. RSDİP'in 2. kongresinden başlayarak bolşevikler RSDİP içerisinde menşeviklere karşı da siyasi bir mücadeleye başladılar. Bu mücadele bolşeviklerin menşeviklerden örgütsel olarak ayrılana kadar da bitmedi. Bu ayrışmanın yaşandığı döneme kadar bolşeviklerin ve menşeviklerin her türlü siyasi sorunda aldıkları birbirine zıt tutumlar bir rastlantı değildi.

RSDİP İkinci Kongresi'ndeki Ayrışmanın Politik Nedenleri

RSDİP İkinci Kongresi'nde bolşeviklerle menşevikler arasında yaşanan ayrışma esas olarak RSDİP tüzüğü tartışılırken açığa çıktı. Martov ve yandaşları, RSDİP'e üye olabilmek için RSDİP'in programını kabul etmek ve RSDİP'e aidat vermenin yeterli olabileceğini savunurken Lenin ve yoldaşları RSDİP'e örgütlü olabilmek için aynı zamanda partinin bir organında bizzat örgütlü olmak gerektiğini savunuyorlardı. Ancak bu tartışma sadece örgütün yapısına dair teknik bir tartışma değil, partinin rolüne ve muhtevasına dair siyasi bir tartışmaydı. Bu nedenle bu tartışma sadece RSDİP İkinci kongresinde yaşanmadı. Aksine bolşevikler örgütsel konularda diğer tüm sosyalistlerden farklı bir hattaydılar.

RSDİP İkinci kongresinde sonradan bolşevikler olarak adlandırılacak olan akım, işçi sınıfının tümünün değil, bir kısmının ayrı örgütlenmesini savunurken, oportünistler bunun sekterlik ve bölücülük olacağı kanısındaydı. Onlara göre parti sınıfın bütün kesimlerini barındırmalı, sınıfın kapsayıcı partisi olmalıydı. RSDİP tüzüğü de buna uygun bir şekilde hazırlanmalıydı.

Kısacası bolşevikler ve muarızları arasındaki fark bir tarafın merkezi örgütlenmeyi savunması, diğerlerinin ademi merkezîyetçiliği savunması; bir tarafın katılımı diğer tarafın esnekliği savunması, bir tarafın bürokratikliği, diğer tarafın demokratikliği savunması değildi. Asıl sorun devrimci partinin devrimdeki rolüne dairdi.

Bolşevikler devrimci partinin kapsamının dar tutulmasında ısrar ettikleri için hem RSDİP İkinci kongresinde hem de sonrasında birçoqlarıyla ayrı düştiler. Bolşevikler hem militanları sınıfın en ileri ve devrimci faaliyeti kesintisiz yürüten unsurlarıyla sınırlı bir örgütü hem de oportünistlerden, revizyonistlerden, kısacası farklı tüm siyasi akımlardan arındırılmış bir örgütü savunuyorlardı.

Kendi öznel müdahalesiyle burjuva devlet aygıtını parçalayarak, sovyetlerin iktidara taşınmasını sağlayarak proleter diktatörlüğünü yaratacak parti ancak bolşeviklerin savunduğu bir partiyle gerçekleşebilirdi. 7 Kasım 1917'de tastamam öyle olacaktı.

Devrimci Bir Parti Oportünizmle Uzlaşarak Yaratılamaz

Bolşeviklerin devrimci bir parti yaratmak için ekonomize ve menşevizmin her türüne karşı açtığı savaş RSDİP içerisinde hoş karşılanmadı. RSDİP içerisindeki diğer siyasi yapılar “birlikten kuvvet doğar” anlayışının ardına sığınıp, oportünizmden arınmış bir devrimci partiyi yaratma çabasını engellemeye çalışıyorlardı. Lenin **Ne Yapmalı**’da bu eleştirileri şu şekilde yanıtlamıştı:

“*Kaynaşmış bir grup halinde, sarp ve zorlu bir yolda, birbirimizin ellerine sıkı sıkıya sarılmış olarak ilerliyoruz. Düşman tarafından her yandan sarılmış durumdayız ve bunların ateşi altında hemen hemen hiç durmadan ilerlemek zorundayız. Özgürce benimsediğimiz bir kararla, düşmanla savaşmak amacıyla, daha başında kendimizi tek başına bir grup olarak ayırdığımız için ve uzlaşma yolu yerine mücadele yolunu seçmiş olduğumuz için, bizi suçlayan kimselerin bulunduğu yakınımızdaki bataklığa çekilememek amacıyla birleşmiş bulunuyoruz. Ve şimdi aramızdan bazıları şöyle bağırmaya başlıyorlar: gelin bataklığa gidelim! Ve onları ayıplamaya başladığımız zaman da, karşılıkları şu oluyor: ne geri insanlarsınız! Sizi daha iyi bir yola çağırma özgürlüğünü bize tanımamaktan utanmıyor musunuz? Evet beyler! Yalnızca bizi çağırmakta değil, istediğiniz yere, hatta bataklığa bile gitmekte özgürsünüz. Aslında bize göre sizin gerçek yeriniz bataklık, oraya ulaşmanız için size her türlü yardımı yapmaya da hazırız. Yeter ki ellerimizi bırakın, yakamıza yapışmayın ve o büyük özgürlük sözcüğünü kirlertmeyin, çünkü biz de dilediğimiz yere gitmekte “özgürüz”, yalnızca bataklığa karşı değil, yüzlerini bataklığa doğru çevirenlere karşı da savaşmakta özgürüz!*”

1905 DEVİRİMİ

1905 Rus Japon Savaşı

Rus ve Japon Emperyalistleri bir arada

Bolşeviklerin yaratmaya çalıştığı bu parti kısa bir süre sonra, hiç beklemedikleri bir anda önemli bir sınavdan geçecekti. Bolşeviklerin hazırlıksız yakalandıkları bu sınav, 1905 yılında başlayan bir savaşın sonucunda patlak verdi.

Rusya'nın Japonya'ya saldırısını gösteren 1905 tarihli bir karikatür.

1905 yılında Rus Çarlığı, Japonya'ya karşı savaş açtı. Bu savaşta çar toprak ağalarının ve burjuvaların yoğun desteğini kazandı. Ancak savaş çarlığın beklediği gibi geçmedi. Rusya Japonya karşısında bir yenilgi aldı. Bu yenilgi sonrasında askerler, köylüler ve işçiler savaşın ve devletin gerçek yüzünü görmeye başladı. Zaten profesyonel devrimciler örgütünün kurulması için işçiler, köylüler ve askerler arasında çalışma yürütmekte olan Bolşevikler, kitleler arasında savaş karşıtı propagandalarını artırdılar. Ezilenler, kendilerinin olmayan bir savaşta ölmeye devam ediyorlardı.

Savaş Huzursuzluğu Arttırıyor

Rus emekçileri 1905 Rus-Japon Savaşını gazetelerden takip ediyor.

Cephede bunlar olurken, emekçiler bir yandan da sınıf düşmanlarına karşı mücadeleyi arttırıyorlardı. O dönemde, devrimcilerin emekçiler üzerindeki etkisini kırmak isteyen çarlık, kendi güdümünde gerici ama yasal sendikalar yarattı. Ancak devrimcilerin de etkisiyle işçi sınıfının talepleri bu sendikaların amaçlarını kat be kat aştı. Nihayet 1904 yılının Aralık ayında Sen Petersburg'daki Putilov fabrikasındaki işçiler büyük bir greve çıktılar. Kısa bir süre sonra emekçiler çara karşı "savaş dursun", "8 saatlik iş günü" ve "fazla mesaiye son" taleplerini dile getirmek üzere bir eyleme katıldılar.

1905 Savaşı'nın başlamasıyla Rusya'daki ezilenler ve emekçiler askere alınmaya başladı. Rus Çarlığı emekçileri ve ezilenleri kendileriyle hiç ilgili olmayan bir savaşta asker olarak kullanacaktı. Bu nedenle savaş herkesin gündemindeydi.

Putilov fabrikasından dört işçinin çıkarılması üzerine başlayan ve 12,000 işçinin katıldığı grevi, RSDİP bir genel greve dönüştürmeye çalıştı.

Kanlı Pazar ve 1905 Genel Grevi

Putilov
fabrikasından
yayılan eyleme
150 bini aşkın
işçi katılmıştı.
1905 Kanlı
Pazar'ında
Çarlık
muhafızlarının
saldırısı üzerine
binlerce işçi
yaşamını yitirdi.

Çarlık muhafızları işçilere ateş açıyor.

Çarlık, polisin kontrolü altında gerçekleşen bu eylemin barışçıl geçmesini planlıyordu. Ancak evdeki hesap çarşıya uymadı. Çarlık sarayının muhafızları kendilerine doğru gelen işçilerin üzerine ateş açtı. Büyük bir katliam yaşandı: 1000'in üzerinde işçi çarına askerleri tarafından katledildi. İşte bu "Kanlı Pazar" gününde, çarı babaları olarak görüp ondan umutlanan emekçi kitleleri çarın ve düzenin gerçek yüzünü görmüş bulunuyorlardı.

Hem savaşın kaybedilişi, hem de Kanlı Pazar olarak anılan bu katliam, halk arasında yükselen bir rahatsızlık yarattı. Ekim ayında ülkede çok geniş çapta bir genel greve gidildi. Eylemler Polonya'ya, Finlandiya'ya, Varşova'ya, Ural'a kadar yayıldı. Haziran ve Temmuz aylarında köylüler de toprak sahiplerine karşı ayaklandılar. 21 Ekim 1905'te Moskova ve Sen Petersburg'daki işçiler de genel greve çıktı. Rusya'da hayat felç olmuştu. 1905 devrimi bu şekilde gerçekleşti.

Hazırlıksız Yakalanılan Bir Devrim: 1905

1905 Devrimleri sırasında yapılan bir eylem

1905 Temmuz'unda **Potemkin** zırhlı gemisindeki askerler de çarlık rejimine karşı ayaklandı. Bu ayaklanmada bolşeviklerin ordu içindeki örgütlenmeleri de etkili oldu.

1905 yılındaki ayaklanmalar, eylemler ve grevler tüm Rusya'yı sarmaya başlayınca, Çarlık rejimi olayların daha ciddi bir seviyeye yükselmemesi için bir takım tavizler vermeye başladı.

Henüz emekçilere devrim yolunda önderlik edebilecek bir parti bulunmadığından Çarlığın oyunu bozulamadı. 1905 Devrimi çarlık rejimini yıkamadı. Çar da bu gelişmeler karşısında Duma adında burjuva demokratik bir parlamentonun açılmasını kabul etti. Bu gelişmelerle pek çok siyasi partinin de yasal bir faaliyet yürütmesi mümkün oldu.

1905 Devrimi'nin Özgün Yönü: Sovyetler

Sovyetler silahlanmış, kendi kararlarını hürce alan işçi komiteleridir

Sen Petersburg'da kurulan sovyet, kurulan ilk işçi sovyetlerindendi. Ancak 1905 Devrimi'ni izleyen bir kaç hafta içerisinde Rusya'da 30'u aşkın sovyet kurulacaktı.

1905 Devrimi'nin Rusya ve dünya devrimci tarihi açısından en özgün yönü, yapılan genel grev sonrasında, sovyetlerin oluşmasıydı. Başlangıçta grev komiteleri olarak ortaya çıkan sovyetler, işçilerin, köylülerin ve askerlerin kendi kararlarını aldıkları ve bunları uyguladıkları konseylerdi. Sovyetler silahlanmışlardı ve gerektiğinde düşmanlarına karşı güç uygulayabiliyorlardı. Kendi temsilcilerini hürce seçiyor ve toplumdaki tüm iş bölümünü kendi aralarında uygulayabiliyorlardı.

1905 Devrimi sonrasında ortaya çıkan sovyetler, dünyanın ilk proleter diktatörlüğü olan 1871 Paris Komünü'nden sonra proleter demokrasisinin ikinci büyük örneğini teşkil ediyordu. Sovyetler oluşmuştu ancak iktidarda değildi. Açıkça sovyetler oluştuğunda Bolşevikler hariç Rusya'daki sosyalistlerin hiçbir kesimi oluşan bu sovyetlerin bir iktidar biçimi olabileceğini düşünmüyorlardı.

Menşeviklerin Sovyetlere Yaklaşımı

1905 Devrimi sürecinde oluşan Sen Petersburg sovyetinden bir görüntü.

1905 yılında ortaya çıkan sovyetlerin içerisinde menşevikler de çalışıyorlardı. Açıkçası menşeviklerin sovyetler üzerindeki etkisi bolşeviklerinkinden daha fazlaydı. Ne var ki, menşevikler çarlığa karşı liberal burjuvaziye iktidara getirmenin doğru bir taktik olduğunu düşünürken, sovyetlerin de tabandan örülecek radikal bir muhalefet hareketi olacağına inanıyorlardı. Menşeviklere göre Rusya'ya demokrasi sovyetlerin liberal burjuvaziye, onu ürkütmeden uyguladığı basınçla gelecekti.

Başka bir deyişle, menşeviklere göre sosyalistler liberal burjuvaziye eleştirel bir biçimde desteklemeli, ona yönelik bir basınç oluşturmalıydı. Sovyetlerin esas görevi de böyle bir muhalefeti örgütlemek, işçilerin taleplerini ortaya çıkarmak olmalıydı. Bu yüzden menşevikler 1905 devrimi sürecinde esas olarak Rusya'daki liberal burjuvaziye -esas olarak Kadet partisine - kan taşımışlardır.

Menşeviklerin sovyetlere dair yaklaşımı bir rastlantı değildi. RSDİP 2.

Kongresinde yaşanan ayrışmadan itibaren bolşeviklerin ve menşeviklerin devrimci partinin rolü başta olmak üzere hemen her türlü siyasi konuya dair tutumları birbirinin zıttı olacaktı.

Bolşeviklerin 1905 Devrimine Yönelik Taktikleri

Bolşeviklerin
“Londra
Konferansı”nda
kararlaştırılmış
ve Lenin’in **İki
Taktik** adlı
kitabında
Menşeviklerin
yaklaşımı ile
karşılaştırılarak
anlatılmıştır.

Londra
Konferansı

kararları
şöyledir:

1) Konumu
gereği en ileri ve
tek tutarlı
devrimci sınıf
olan proletarya
Rusya’daki
devrimci
demokratik
hareket içinde de
önder rolünü
oynamak
zorundadır.

2) Bu hareket
şimdiden bir
silahlı
ayaklanma
zorunluluğunun
meydana
çıkmasına
varmıştır.

3) Proletarya bu
ayaklanmada en
enerjik rolü

1905 Devriminde Bolşeviklerin Taktiği

Bu tablo Kasım 1905’te işçilerin, köylülerin, askerlerin ve öğrencilerin katıldığı bir toplantıyı aktarmaktadır. 1905 Devrimi’nde sovyetler oluşmuş, kendi aralarında toplantılar düzenlemeye, kararlar almaya başlamıştır. Ancak sovyetler henüz kendi öneminin farkında değildir. Bunun önemini onlara bolşevikler göstereceklerdir.

Bolşeviklere göre ise sovyetler asla bir muhalefet hareketi olmadı. Sovyetler geleceğin iktidar şeklinin ve proleter demokrasinin ta kendisiydi.

Bu yüzden bolşeviklerin asıl üzerinde durdukları konu, sovyetlerin nasıl iktidara taşınacağı ve çarlığın nasıl yıkılacağıydı. Bolşeviklerin, menşeviklerin aksine, Rusya’ya demokrasi getirmek için burjuvaziye beklemeye ya da onları desteklemeye hiç niyetleri yoktu. Bolşevikler 1905 devrimi sürecinin başından beri bu halk ayaklanmasını bir İşçi-Köylü Devrimci Demokratik Diktatörlüğüne dönüştürmeyi düşünüyorlardı. Yani asıl sorun sovyetlerin nasıl iktidara taşınacağıydı.

Başarısız bir proleter devrim girişimi olan 1905 devrimi, bolşeviklerin en önemli saptamalarının altını çiziyordu. Proleter devrimin başarılı olması için kitleleri iktidara taşıyacak proleter devrimci bir parti gerekiyordu.

1907-12 Geri Çekilme Dönemi ve Sağ Tasfiyeciler

1905 Devrimini savuşturan Çar açılmasına izin verdiği Duma Meclisi'yle birlikte.

1905 yılındaki büyük ayaklanma bastırıldıktan sonra Rusya'daki emekçi kitleleri için 1907 ve 1912 arası bir geri çekilme dönemi oldu. Çarlığın devrimci örgütlenmeler üzerindeki baskısı arttı. Böyle bir durumda RSDİP içerisindeki menşevikler de “artık gizli örgütlenmeler çağı bitti” diyerek RSDİP'ten ayrılmaya başladılar. Menşeviklere göre artık işçi sınıfı içerisinde çalışma yürütmek için devrimci örgütlere ihtiyaç kalmamıştı. Kitlelere siyaset taşımak ve sözümona kitleselleşmek adına devrimciliği bırakmaya, devrimci örgütlenmeleri tasfiye etmeye başladılar.

Bu dönemde büyük halk hareketleri görülmemesine rağmen Bolşevikler devimcilerin halktan kopmasının önüne geçmek için bir strateji geliştirdiler. Devrimciler kitlelerin içine doğru kitleyle beraber geri çekildiler. Bolşevikler bu dönemde emekçilerin kendi öz örgütlülükleri olan sendikalar, dernekler, kooperatifler içerisinde çalışarak, “savunmayı örgütleyip devrime hazırlandılar”. Amaçları devrimci örgütün bu geri çekilme döneminde dağılmamasını, mücadelesini sürdürmesini sağlamaktı. Ayrıca, bolşevikler bu dönemi kendi örgütlerini devrimci bir şekilde güçlendirmek ve demir bir yumruğa dönüştürmek için kullanacaklardı.

üstlenmekten kaçınamaz; ve bu da Rusya'daki devrimin kaderini tayin edecektir.

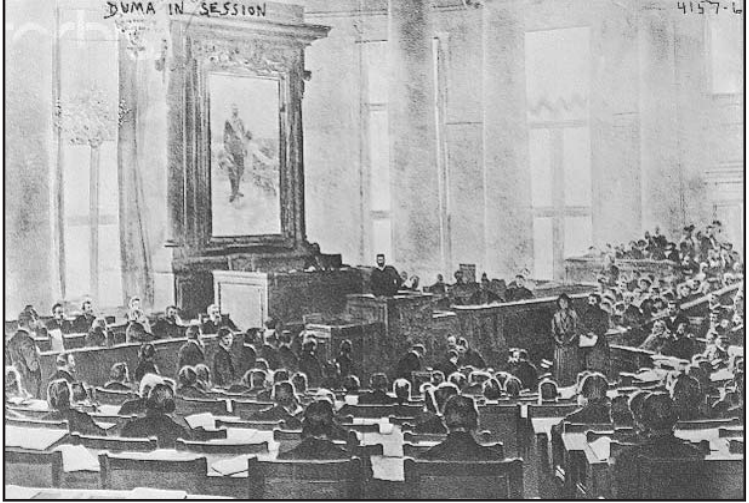
4) Proletarya ancak, ona mücadelesinde hem ideolojik bakımdan hem de pratik bakımdan rehberlik eden sosyal demokrat işçi partisinin bayrağı altında, tek ve bağımsız bir siyasal güç olarak bir araya geldiği takdirde bu devrimde bir önderlik rolü üstlenebilir.

5) Proletarya ancak bu rolü yerine getirebildiği takdirde, burjuva demokratik Rusya'nın mülk sahibi sınıfları karşısında sosyalizm mücadelesi için en elverişli koşulları elde edebilir.

Geri Çekilme Dönemi ve Sol Tasfiyecilerle Mücadele Dönemi

Bogdanov sol tasfiyecilerin en önemli isimlerindendi. Bolşeviklerin Duma seçimlerine katılmasına, yasal olanakları istismar etmelerine karşı çıktı.

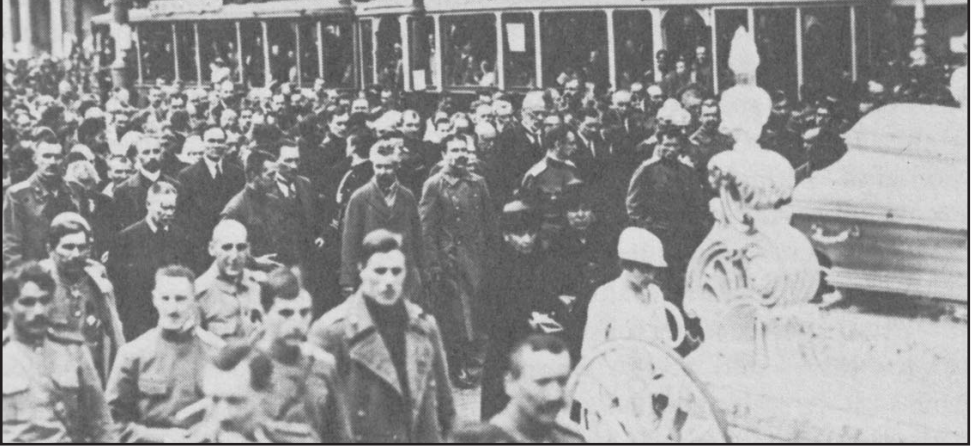

Sol tasfiyeciler doktriner bir biçimde bolşeviklerin Duma seçimlerini ilkesel olarak boykot etmeleri gerektiğini, aksi bir tutumun reformist bir tutum olacağını iddia etmekteydiler.

1907 yılı geldiğinde 2. Duma seçimleri gerçekleşti. Parlamento'ya girmek konusunda Bolşevikler içerisinde yoğun tartışmalar yaşandı. Sol komünistler diye adlandırılan grup, doktriner bir şekilde parlamento'ya girmeye, kitleler içerisinde kooperatiflerde, işçi yardımlaşma derneklerinde çalışmaya karşı çıkıyorlardı. Bolşeviklerin bu yöndeki her türlü kararını liberal, menşevik bir tutum olarak görüyorlardı. Bu grup daha sonra Duma'ya girmiş bolşevik milletvekillerini "sine-i millete" dönmeye de çağıracaktı. Tüm keskin laflarına rağmen sol tasfiyecilerin yaptığı şey, asıl olarak devrimcileri böyle bir geri çekilme döneminde siyasetsiz bırakmak, kitlelerden yalıtıyordu.

Lenin'le beraber hareket eden proleter devrimciler ise tam da bu gerçeğin altını çizerek, Duma'yı ve her türlü yasal olanağı kitlelere devrimci siyaset götürmek için istismar etmek gerektiğini savunuyorlardı. Meclise katılmak ve kitleleri seçimlerde politikleştirmek, yardım sandıklarında, kooperatiflerde çalışmak bu geri çekilme sürecinin önünü kesebilecek ama daha önemlisi devrimci mevzileri tasfiye olmadan korumaya yarayacak yeni mevziler yaratacak bir hareket olacaktı. Bolşevikler bu dönemde sol tasfiyecilerle mücadele etti.

Yükseliş Dönemi, Duma'nın İstismarı ve Kitle Çalışması

Duma elbette bir burjuva meclisiydi. İçerisindeki vekillerin önemli bir kesimi de liberal, burjuva vekillerdi. Fotoğrafta Duma Meclisi'ndeki vekilleri bir cenaze töreninde görüyoruz.

Bolşevikler geri çekilme döneminde parti içerisinde boy gösteren sağ ve sol tasfiyeci eğilimlere karşı mücadele ederken asıl olarak partiyi tasfiyeci unsurlardan arındırmaya ve devrimci bir partiyi örgütlenmeye çalıştılar. Bu ise ancak siyaset yaparak olabilirdi. Bolşevikler Duma seçimlerine katıldılar. 1912 seçimlerinde Duma'ya altı vekil gönderdiler. Bolşevik vekiller parlamentonun tüm imkanlarını zorlayarak sosyalist taleplerini yükselttiler: soru önermeleri verdiler, yasa tasarıları sundular, grevdeki işçiler için düzenli örgütlenme merkezi oldular, dokunulmazlıklarını kullanarak grevdeki işçilerle dayanıştılar, polis şiddetine dikkat çektiler. Duma'daki Bolşevikler aracılığı ile işçiler talep ve tepkilerini ifade ediyorlardı.

Bu dönemde Bolşevikler Duma meclisini soyut ve lafazan bir şekilde devrim ve sosyalizm propagandası yapmak için kullanmadılar. Onların meclisi ve yasal tüm olanakları istismar etmeleri somut bir örgütlenme yaratmak amacıyla hizmet ediyordu. Bolşevikler 1905 sonrasındaki geri çekilme döneminde yeni bir yükselişin mimarı olabilmek için gerekli her türlü imkanı istismar ediyor ve devrimci bir temelde örgütlenmeye ve kitleleri örgütlenmeye çalışıyorlardı. Onların meclisi istismar etme yöntemiyle, yardım sandıkları, kooperatifler, işçi dernekleri içerisindeki çalışmaları birbiriyle yakından ilişkiliydi.

Yıl 1912: Bolşevik Parti Kuruluyor!

1912 yılında Rusya'da kitle hareketleri de tekrar bir yükselişe geçmişti. 1912 yılının en önemli olaylarından birisi Sibirya'da Lena altın madenlerinde 6 bini aşkın madencinin greve çıkmasıydı. Polis in 500 grevciyi katletmesi üzerine grevler ve eylemler tüm Rusya'ya yayılmaya başladı.

1912'de bolşevikler örgütsel olarak menşeviklerden ayrıldı. 1912 sonrasında partiye genç örgütçüler ile bir soluk geldi. Bu genç örgütçülerin içinde Sverdlov, Stalin, Bukharin ve Shaumyan vardı. Bu dönemde günlük legal gazete **Pravda (Gerçek)** yayına başladı.

1907-1912 arasındaki geri çekilme döneminin ardından RSDİP bir toparlanma ve yükseliş sürecine girdi. 1912 yılına kadar Bolşevikler kendilerini Menşeviklerden siyasi olarak ayırmışlarsa da, aynı örgütte yer almakta bir sakınca görmemişlerdi. Ancak bunun proleter devrime önderlik edecek partinin oluşmasını engellediği görüldüğünde, bolşevikler yollarını menşeviklerden örgütsel olarak da tamamen ayırdılar.

19 Ocak 1912 yılında Bolşevikler Prag'da menşeviklerden ayrı bir konferans düzenlediler. 11 gün süren bu konferansla birlikte, RSDİP 2. Kongresi'nden itibaren başlayan Menşevikler ile kopuş süreci tamamlanmış oldu. Zinoviev bu kopuş sürecini ve yeniden yükselişi şöyle anlatmıştı: "Hiçbir menşeviğin katılmadığı Prag Konferansı'nda şunu söyledik: Eski Merkez Komitesi artık yok, yeniden taze bir parti yaratıyoruz. Kesin bir şekilde söylenebilir ki, 1905 yenilgisi ve sonrasındaki karşı devrimci dönemin üzerine ancak bu zamandan sonra partinin temelleri kuruldu"

1912 Basel Kongresi: Sapla Saman Bir Arada

1912 yılında bolşevikler Rusya'da menşeviklerden örgütsel olarak ayrılıp kendi partilerini kurdular. Ancak buna bakarak leninist anlamdaki bir bolşevik partinin 1912'de kusursuz bir şekilde ortaya çıktığını savunmak mümkün değildir. Zira 1912'de Rusya'da bolşevikler menşeviklerden ayrılmış olsalar da, enternasyonal bir düzlemde hala İkinci Enternasyonal'in içerisindeydiler. Ve İkinci Enternasyonal'in içerisindeki sosyalistlerin önemli bir kısmı menşeviklerle aynı siyasi ve örgütsel görüşleri taşıyordu.

1912 yılında İkinci Enternasyonal'in Basel Kongresi düzenlendi. Basel Kongresi İkinci Enternasyonal'in savaştan önceki son kongresiydi. Bu aynı zamanda enternasyonalist devrimci bir partiyi savunan bolşeviklerin katıldığı son kongre oldu.

Bildirgesinde geçen tüm devrimci laflara rağmen Basel Kongresi aslında İkinci Enternasyonal içerisindeki oportünistlerin tutumlarının da alenen görülmesini sağladı. Öyle ki Hollandalı bir sol komünist Görter, Basel Kongresi'nin ardından şunları söyledi:

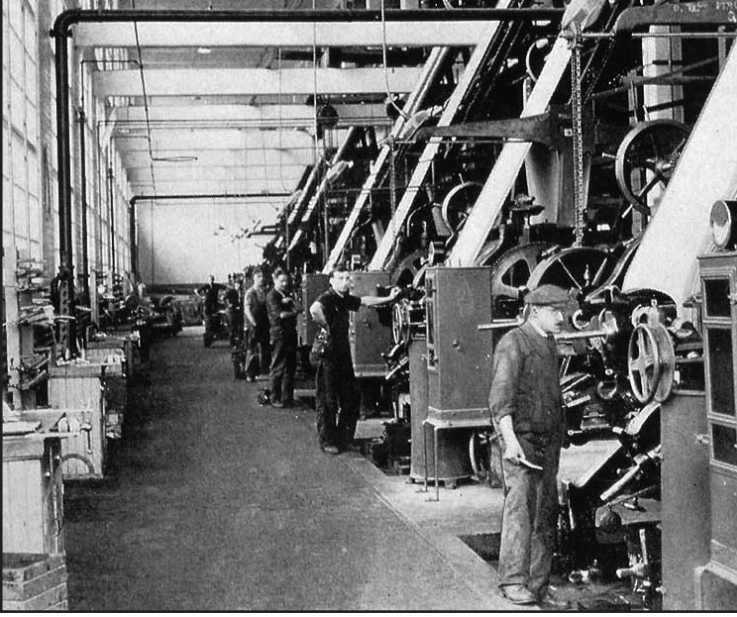
“Uluslararası sosyal-demokrasinin durumunu yakından bilenler bunalımın yakın olduğunu uzun zamandan beri biliyorlardı. Basel de ana yoldan sapıldı. Emperyalizm güçlenip savaş tehlikesi büyüdükçe Enternasyonal ödlekleşiyordu. Basel'de hala çalımdan geçilmiyordu. Ama Jaures'in tumturaklı cümlelerinin; Keir Hardie'nin kof tehditlerinin; Victor Adler'in medeniyetin sonuna ilişkin ürkek yakınmalarının; Haase'nin anlamsız ve cılız beyanatlarının; velhasıl kongrenin tüm gürültü, şaşaa ve tantanasının ardında herhangi bir eylem için irade, gayret ve kudret eksikliği göze çarpıyordu. Kendi kokuşmuşluğu nedeniyle bir ahlaki çürümenin kokusunu iyi alan burjuvazi kongrenin ve Enternasyonalin içten içe çürüdüğünü hissetti. Bu cenahtan tehdit edilmediğinin farkına vardı.”

Görter haklıydı ve kendisi İkinci Enternasyonal içerisindeki oportünizmi gören tek sosyalist değildi. Ancak o dönemde neredeyse kimse İkinci Enternasyonal içerisinde devrimci laflar savuran akımların da aslında oportünist bir hatta olduğunu fark edememişti. Lenin'in daha sonradan “merkezci” akımlar diyeceği bu akımların foyası Emperyalist Paylaşım Savaşı'yla ortaya çıkacaktı.

***EMPERYALİST
PAYLAŞIM
SAVAŞI***

Avrupa'da Emperyalizm Çağı

20. yüzyıla gelindiğinde, dünya kapitalizminde yeni bir aşamaya gelinmişti: Kapitalist üretiminin önemli kısmı birkaç büyük şirketin elinde toplanmıştı ve bu şirketler tekel olmuşlardı. Bu tekeller, kömür ve demir gibi kaynaklara elkoymuş, ve böylece güçlerini artırmıştı. Bankalar da tekelleşmişti ve bu tekeller de mali sermayeyi ellerinde tutmaktaydılar. İşte bu tekelci kapitalizm ile birlikte, emperyalizm çağı başladı.

Avrupalı sömürgeci devletler, 15. yüzyıldan beri sömürgecilik yoluyla dünyanın bir çok ülkesini fiilen işgal altında tutarak bu toprakların hammadde ve insangücünü sömürmekteydi. 20. yüzyıla gelindiğindeyse ise dünyanın paylaşılması tamamlanmıştı. Bu durum hammadde ihtiyacı olan tekelci sermaye gruplarının kendi içinde rekabetini keskinleştirdi.

Bunun sonucu olarak da emperyalist devletler arasında dünyanın yeniden paylaşımı gündeme geldi.

Emperyalist devletlerin birbirleriyle barış içerisinde yaşayabileceği safsatasını yayan oportünistlerin aksine, bolşevikler emperyalizm çağının özünde emperyalist güçler arasındaki rekabetin ve çatışmanın bulunduğunu biliyor, ve bu çatışmanın istismar edilmesi gerektiğini savunuyorlardı. Çünkü kapitalizmin en üst aşaması olan emperyalizm çağı, bir gericilik çağı olduğu kadar ulusal kurtuluş hareketleri ve proleter devrimler çağıydı.

Bu Çağın Bir Ürünü: İşçi Aristokrasi

Cecil Rhodes
İngiliz emperyalizminin en ateşli savunucularından ve teorisyenlerindendir. Adını İngiliz sömürgelerinden birisi olan Rodezya'ya da verecek olan elmas madenleri sahibi Rhodes İngiltere'de işçilerin, emekçilerin ayaklanmasını yani bir iç savaşı engellenmenin etkili yolunun emperyalist olmaktan geçtiğini savunmuş ve İngiltere'de işçi aristokrasisinin gelişmesini hedeflemiştir.

Emperyalizm çağının en önemli özelliklerinden birisi işçi sınıfının eşitsiz bir şekilde bölünmüş olması ve işçi sınıfı içerisinde susturulmuş, ayrıcalıklı bir kesimin yani işçi aristokrasisinin oluşmuş olmasıdır.

Emperyalizm çağına gelindiğinde kapitalizm bütün dünyayı soyup soğana çevirmiş, ve tüm zenginlik dünyada bir avuç devletin elinde toplanmıştı. İşte bu bir avuç devletin burjuvazisi, elde ettiği aşırı karlar ile kendi ülkelerindeki işçileri "susturmak" istemişlerdi.

Bunun için bir ayrıcalıklı işçi grubu, yani bir işçi aristokrasisi yaratıldılar. Bu işçi tabakası, ücretleri ve yaşam tarzları bakımından dünya işçi sınıfının ayrıcalıklı bir kısmı oldu. İşte bu işçi aristokrasisi, burjuvazinin en önemli toplumsal desteği haline geldi. Burjuvazi bu sayede zengin emperyalist ülkelerdeki işçileri ve işçi hareketini çürütmeyi ve işçileri bölmeyi başardı.

Emperyalistler Arasında Keskinleşen Rekabet ve 1. Dünya Savaşı

1. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın işaret ettiği gerçek emperyalizm çağında emperyalist paylaşım savaşları kaçınılmaz olduğudur.

Kapitalizmin bu emperyalist döneminde, hammadde kaynakları, dolayısıyla sömürgeler için mücadele gitgide daha çok keskinleşti. Emperyalistler arasındaki bu rekabet dünya savaşını kaçınılmaz hale getirmişti.

Bu keskinleşen rekabet ortamında, 1914 yılının yazında Avusturya veliahtı Prens Ferdinand'ın Bosna'da bir Sırp tarafından öldürülmesi üzerine Avusturya Sırbistan'a savaş ilan etti. Bunun bir dünya savaşının ilk adımı olduğunu anlamayan olmamıştı. Fransa, İngiltere, Rusya ve İtalya'nın yer aldığı İtilaf devletleri ile Avusturya-Macaristan, Alman ve Osmanlı İmparatorluklarının yer aldığı İttifak devletleri savaştılar. 1918 yılına kadar süren bu Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'nda yaklaşık 16 milyon kişi öldü.

Kızıl İpte Bir Kopuş: İkinci Enternasyonal

İkinci Enternasyonal 1889 yılında 20 ülkeden gelen sosyalist ve işçi partilerinin biraraya gelmesiyle kuruldu. Her ne kadar İkinci Enternasyonal, 1864 yılında Marx'ın da kuruluşunda aktif rol aldığı Birinci Enternasyonal'in devamı olma iddiasında olsa da, aslında hem 1847 yılında ilk enternasyonal parti olarak kurulan Komünistler Birliği'nin çizgisiyle, hem de Birinci Enternasyonal'in çizgisiyle taban tabana zıt bir istikameti yani oportünist bir çizgiyi takip etmiştir.

İkinci Enternasyonal, 1889 yılında kurulan, dünya sosyalistlerinin bir araya geldiği uluslararası sosyalist bir organizasyondur. Enternasyonalin amacı, farklı ülkelerdeki sosyalistlerin ortaklaşa hareket etmesini sağlamaktır.

Esen savaş rüzgarları üzerine 29 Temmuz günü, İkinci Enternasyonal'e bağlı örgütler Brüksel'de bir barış yürüyüşü gerçekleştirdiler. Onbinlerce işçi "Kahrolsun Savaş Yaşasın Barış! Yaşasın Uluslararası Sosyalizm!" sloganlarıyla saatler boyu Brüksel sokaklarını doldurdular. Ancak İkinci Enternasyonal'e bağlı Avrupalı sosyalistlerin savaşa karşı bu tutumlarının lafta kaldığı zaman içinde açığa çıktı.

Avrupalı Sosyalistler Kendi Hükümetlerinin Yanında

İkinci Enternasyonal'de bir toplantı

Alman Sosyal Demokrat Partisi mecliste hükümetin savaş kredilerinin kullanımını onaylayan yönde oy kullandı. Alman meclisindeki sosyal demokratlardan yalnız Karl Liebknecht savaş kredilerine karşı çıktı. Liebknecht'in "Her Halkın Düşmanı Kendi Ülkesindedir" diye başlayıp, "Esas Düşman Ülkemizdedir" diye biten bir bildirisi yayınlandı. Rusya Duma'sındaki Bolşevik ve Menşevik temsilciler savaşa karşı tutum aldılar. Menşevikler de zamanla bu çizgiden uzaklaştılar.

Bulgar sosyalistleri de savaşa karşı tutum aldılar. İtalyan sosyalist partisi savaşa karşıydı ancak İtalya savaşa dahil olduktan sonra savaştan yana tutum aldı. Savaş sırasında Avusturyalı Sosyal Demokratlar, Fransız, Belçikalı ve İngiliz sosyalistleri de kendi hükümetlerinin yanında yer aldılar.

Karl Liebknecht
Alman meclisinde savaş bütçesini protesto eden tek sosyalist olmuştur.

“Marksizmin Papası” Karl Kautsky’nin Tutumu

Kautsky “savaş zamanı savaşa karşı barış, barışta sınıf mücadelesi” sloganını benimsiyordu. Yani işçiler emperyalist savaşlar çıktığı zaman barış şiarını öne çıkarmalı, sınıf mücadelesini ertelemeliydi. Savaşların olmadığı dönemde ise sınıf mücadelesine devam etmeliydi. Onun Enternasyonal’in barış zamanına özgü bir araç olduğu, savaş zamanında şe yaramayacağı yönündeki görüşüne karşılık Rosa Luxemburg: ‘Bu öyle bir revizyondur ki; bunun yanında Bernstein’in bütün eski girişimleri zararsız bir çocuk oyuncağı gibi kalır.’ diyordu.

Avrupa Sosyalistlerinin hemen hepsi, yani İkinci Enternasyonal önderleri savaş karşısında kendi burjuvazilerinin yanında yer aldı. Aslında, İkinci Enternasyonal içinde eskiden beri sömürgecilik ve emperyalizmin geri kalmış halklar için ilerletici rolü olduğunu savunanlar vardı. Bunu savunanların emperyalistler arası savaşta kendi burjuvazilerini savunmalarına kimse şaşırılmazdı. Ama savaş karşısında İkinci Enternasyonal’in hemen hemen bütünü emperyalist savaşta kendi yurtlarını savunan bir çizgiye düştü. Bu, İkinci Enternasyonal’in bütün olarak devrime ve sosyalizme ihanetiydi.

İkinci Enternasyonal’in baş teorisyeni Kautsky bu ihanetin aslında sosyalist ilkelere aykırı olmadığını söyledi. Enternasyonalin savaş zamanında işlevsiz olduğunu, ancak barış zamanı sınıf savaşının yükseltilebileceğini söyleyerek merkezci bir tutum aldı, yani iş pratiğe gelince yan çizdi.

Troçki ve Rosa Lüksemburg'un Tutumu

Troçki Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı sürerken işçi sınıfının devrim yapabilmesi için herşeyden önce savaşın sona ermesi gerektiğini vurguluyordu. Troçki'ye göre, eğer savaş bitmez ve barış sağlanmazsa işçiler devrim yapamazdı. Bu nedenle Troçki, bolşeviklerin "Toplardan devrim için yararlanmak gerekir" fikrine karşı çıkıyordu.

Troçki ise Kautsky'den daha devrimci bir dil kullanarak aslında onunla aynı şeyi söylüyordu. Savaşa karşı bir tutumun gerekliliğini savunuyordu ancak savaş zamanında devrim için nasıl çalışılacağını vurgulamıyordu. Yurt savunmacılar ve merkezçiler ile aynı Enternasyonal çatısı altında birlik içinde bulunulmasını savunuyordu.

Alman Sosyal Demokratlarından Rosa Lüksembourg ve arkadaşları ise partiye içten muhalefetin gerektiğini söylediler. Bu nedenle de yurt savunmacılar ile aynı partide kaldılar ve ancak 1919 yılında Kautsky'nin partisinden koptular. Ama çok geç kalmışlardı.

Yurt savunmacı çizgide bulunmayan sosyalistlerse barışa çağrı yapıyorlardı. Barış için mücadele çağrısında bulunuyorlardı. Bolşeviklerden başka savaş zamanı devrim için nasıl çalışılacağını söyleyen ise yoktu.

Rosa Lüksemburg bir yandan Bernstein'in ve Kaustky'nin savaşa dair fikirlerini kabul edilemez buluyor, bir taraftan da onlarla aynı parti çatısı altında bulunmakta bir sorun görmüyordu. Rosa Lüksemburg Alman Sosyal Demokrat Partisi ve hatta İkinci Enternasyonal içerisindeki oportünizmi en başından beri görmüş olmasına rağmen, bolşevik tipte bir parti ihtiyacını kabul etmediği için oportünistlerin yanında, onlara muhalefet eden bir konumda kaldı.

Bolşeviklerin Tutumu Diğer Sol Akımlardan Farklıydı!

Bolşevik Parti'nin en önemli isimlerinden Krupskaya iç savaş sırasında askerlere yönelik bir propaganda faaliyeti yürütüyor. Bolşevikler, diğer tüm sosyal demokrat partilerden farklı olarak emperyalist savaşı bir iç savaşa çevirmeye çalıştılar. Bu nedene ordu içerisinde, askerler arasında da örgütlendiler; devrimci bir propaganda faaliyeti yürüttüler.

Bolşevikler, en başından beri savaş zamanında kendi hükümetlerinin yanında yer almadılar ve sosyal şoven/yurt savunmacı tutuma karşı çıktılar. O dönemde Rusya'da menşevikler ve Avrupa'daki bazı sosyalistler de bolşeviklerinki gibi savaş karşıtı bir tutumu savunuyorlardı. Ancak bolşeviklerin tutumu diğer sol akımlardan farklıydı. Çünkü bolşevikler sadece savaşta burjuvazi tarafında yer alanlara ve "yurt savunması"na karşı çıkmakla kalmadılar.

Bolşeviklere göre kuru kuruya barış çağrısı yapılmamalıydı. Bunun yerine, savaştan devrim yapmak için yararlanmak gerekiyordu. Yani emperyalist savaş sınıf savaşına dönüştürülmeli ve proleterya iktidarı ele geçirmeliydi. Bu ise, işçilerin silahlarını kendi hükümetlerine çevirmesi demektir. Yani bolşevikler savaşı durdurmak için hükümetlere baskı yapmak yerine savaştan onları devirmek için yararlanmak gerektiğini savunuyorlardı.

“Ya Devrim Savaşı Önler, Ya Savaş Devrime Yol Açar”

“Düşman İçimizde, Savaşa Karşı Sınıf Savaşı!”, “Ya devrim savaşı önler, ya savaş devrime yol açar” diyorlardı. Zaten Bolşevikler ne 1905 Japon-Rus savaşında, ne de 1. Dünya Savaşı’nda Rusya’nın “düşmanları” karşısındaki zaferi için mücadele etmediler. Aksine Rusya’nın düşmanları tarafından yenilgiye uğratılmasını hiç değilse zayıf düşürülmesini bir devrim fırsatı olarak gördüler. Rusya’nın savaş esnasında diğer emperyalistler tarafından zayıf düşürülmesini beklemekle de yetinmediler. Savaşa karşı bozgunculuk yaptılar. Yani askerleri, silahlarını kendi subaylarına çevirmeleri için örgütlediler. Cephe gerisinde kalan, askerin kılık kıyafetini dikenleri, silahları üretenleri, ulaşım ve iletişim ağında çalışanları da bozgunluk yapmak için örgütlediler. Emperyalist savaşı Rusya’da bir sınıf savaşına çevirdiler.

Bolşevikler savaşa karşı bozguncu bir tutum almakla kalmadılar. Savaşın hükümetlerle işbirliği içinde olan sosyalist akımlardan ve bunlar ile İkinci Enternasyonal’de aynı çatı altında durmaktan sakınca görmeyenlerle kopmak gerektiğini savundular. Bu kopuşu gerçekleştirerek proleter devrimci bir enternasyonalin kurulması gerektiğini söylediler. Bu kopuş ancak 1919 yılında gerçekleşti ve Komünist Enternasyonal kuruldu.

Merkezci Oportünizm Kendisini Emperyalist Paylaşım Savaşı'ndan Önce de Göstermişti

Emperyalist Paylaşım Savaşı, İkinci Enternasyonal içerisindeki Kautsky gibi lafa gelince devrimci, pratiğe gelince “koşulların uygun olmadığını” bahane ederek çark eden merkezci oportünistlerin tutumunu daha da açığa vurmuştu. Ancak aslında merkezçilerin oportünist tutumu, daha gizli bir şekilde, daha Emperyalist Paylaşım Savaşı başlamadan, Balkan Savaşları'nda kendisini göstermişti.

1912-1913 Balkan savaşı patlak verdiğinde bunun daha büyük bir çatışmanın ilk provası olduğu artık açıkça seziliyordu. Dolayısıyla Balkan Savaşı sınavında sosyal demokratların tutumu dünya savaşında izleyecekleri tutum için bir ölçü olarak görülebilirdi. Gelgelelim bu sınav aynı zamanda Avrupalı sosyal demokratlar arasındaki oportünistlerin kendilerini gizlemeleri için çok uygun bir fırsat oldu. Başlıca Avrupa partilerinin Balkan savaşındaki tutumları, kağıt üzerinde açıkça antiemperyalist bir lafzı yansıtmaya devam etti. Gerçekte ise bu partilerin tutumları kendi hükümetlerinin yanında yer alışlarının, bir sosyal-emperyalist tavrın üstü örtülü ilk örneğini oluşturuyordu.

Avrupalı sosyal-demokrat partilerin önderleri bağıra çağıra savaşta sosyalistlerin görevinin kendi hükümetlerine ve kendi burjuvazilerinin milliyetçi tutumlarına karşı çıkmak olduğunu vazettiler. Sırp, Bulgar ve hatta Osmanlı sosyalistleri de bu tutuma uygun cesur atılımlarda bulundular. Gerçekte emperyalist hükümetlerin kuklası durumundaki burjuva milliyetçi önderlikler eliyle kurulan küçük devletler karşısında bu oyunu açığa çıkararak ve reddeden bir tutum alan Balkan sosyalistlerine kimse vatan savunması'nı hatırlatmadı; Osmanlı sosyalistlerine kendi toprakları üzerinde oynanan emperyalist oyunlara karşı kendi hükümetlerinin yanında yer almaları gerektiğini öneren çıkmadı.

Sonuçta ortaya çıkan şu ki, Balkan ve Osmanlı sosyalistleri tıpkı Rus sosyalistleri gibi enternasyonalist bir tutum aldılar, fiilen kıllarını kıpırdatmayan Avrupa sosyalistleri ise enternasyonalist ve devrimci bir lafızın arkasına gizlenirken aslında kendi emperyalist hükümetlerinin politikalarına ses çıkarmamış oldular. Avrupalı sosyalistler bu tutumu alırken yine kendi devletlerinin çıkarına göre hareket etmişlerdi.

1917 ŞUBAT DEVİRİMİ

Devrim Her Zaman Beklenenden Erken Gelir

Birinci emperyalist paylaşım savaşının tozu dumanı içinde 1917 yılının Şubat'ına gelirken de ufukta bir devrim gören yoktu. Sadece Avrupalı marksistler değil, Rusya'daki bolşevikler de yakın vadede bir devrim beklemiyordu.

Lenin 1905 Devrimi'nin yıldönümünde, 1917 Şubat Devrimi'nin arefesinde Finlandiya'da yaptığı konuşmada şunları söylemişti:

"Belki de biz ihtiyarlar gelecek devrimin kaderini tayin edecek kavgaları görmeyeceğiz. Ama çok emin olarak söyleyebilirim ki, gençler gelecek proleter devriminde savaşıma mutluluğuna erişmekle kalmayacaklar, zaferin mutluluğunu da yaşayacaklar."

Fakat bunun yanında devrimlerin ne zaman başlayacağını önceden kestirmenin çok mümkün olamayacağını, bunun için de sistematik bir hazırlığın ertelenemez bir gereklilik olduğunu öteden beri açıklıkla söyleyen yine Lenin'di.

Komünist Parti Devrime Hazırlıksız Yakalanmamanın Anahtarıdır

Lenin, "Otokrasinin kendiliğinden bir patlamanın şokuyla, yahut hergün her yönden kendisini tehdit eden ve önceden kestirilmeyecek siyasi karışıklıklardan biri nedeniyle devrilmesi tarihsel planda çok mümkün, hatta kuvvetle muhtemeldir... Yolumuza devam etmeliyiz; sistemli çalışmamızı aralıksız bir biçimde sürdürmeliyiz; böylece beklenmedik gelişmelere ne kadar az bel bağlarsak «tarihsel dönemeçlerde» hazırlıksız yakalanmama şansımız o kadar artar" demişti.

Bunları söylemekle kalmayıp bu sözlerin gereğini de yapmaya girişmişti. Dağılan Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'ni yeniden ve sürekliliği güvence altına alınmış bir biçimde toparlamak amacının aracı olarak çıkan İSKRA bunun için çıkmıştı ve hedefine ulaşmış, Bolşevik Partisi'nin temellerinin atılmasını sağlamış, nihayet 1912 yılında bu parti kurulmuştu.

Bolşevikler 1917 yılına girerken ufukta bir devrim beklemiyorlardı. Ancak bu kez hazırlıksız yakalandıkları 1905 devriminin derslerini kuşanmış bir parti vardı.

1917 Yılında Çarlığın İçinde Bulunduğu Koşullar

Rusya'da emekçiler çarlık tarafından savaşıma gönderilirken, askerlerin aileleri açlıkla yüzyüzediler. Üstelik köylülerin büyük bir kısmı topraklarından atılıyorlardı. 1916 yılında 1,5 milyon asker Rus Çarlığı'nın ordusundan ayrıldı. Bolşevikler "askere gitmeyin" propagandası yerine "askerde kendi devletinize karşı bozgunculuk yapın" propagandası yapıyorlardı.

1917 yılına girerken Rusya bir yandan kışın soğuğuyla bir yandan da savaşın ve savaşa karşı devrimci mücadelenin şiddetlenen ateşiyle kavruluyordu. Cepheyi kızıştıran yalnız savaş değildi. Devrimcilerin savaşa karşı bozgunculuk çağrısı da cephedeki yüreklere kor gibi düşüyordu: İşçilerin asıl düşmanı kendi ülkelerindeydi ve emperyalist savaşı devrime dönüştürmek mümkündü.

İşçilerin büyük bir kısmı artık Rusya'nın yeni topraklar ele geçirmesinin kendilerine bir faydası olmadığını görüyor ve Çarlığın kararlarına şüpheyile bakıyorlardı. Ezilenler ve sömürülenler arasında savaşa ve patronlara karşı öfke hızla artarken, devrim fikri de gittikçe ağırlık kazanıyordu.

Grevler Rusya'yı Sarıyor

Rusya'da 1917 grevlerinden görüntüler.

Bu süreçte Bolşevik merkez komitesinin büyük bir kısmı ya hapisteydi, ya da sürgündeydi. Tüm zor koşullara rağmen bolşevikler bir yandan ordu içerisinde bir yandan da metropollerde ve köylerde çalışmalarını sürdürüyorlardı. Bolşevikler Ocak ayı geldiğinde "1905 Kanlı Pazar"ının anmalarını düzenlemek için eylemler örgütlediler. 9 Ocak 1917'de Moskova'da çalışanların neredeyse üçte birinin katıldığı bir grev gerçekleşti. Grev hemen Petrograd, Bakü, Nijni Novgorod kentlerine sıçradı. Petrograd'da 145 bin işçi greve çıktı. Başkent Petrograd'ın ünlü varoşu Viborg semtinde grevcilere bir kısım askerlerin de katılması, gelecekteki gelişmelerin habercisiydi.

18 Şubat'ta Petrograd'daki Putilov fabrikasında işçiler greve çıktı, grev Viborg'a yayıldı. Grev 22 Şubat'ta bütün Petrograd'ı sardı. Orada kalmadı; işçi eylemleri giderek sertleşiyor ve Rusya'nın belli başlı sanayi merkezlerine yayılıyordu.

1917 yılı 8 Martı ve Şubat Devrimi

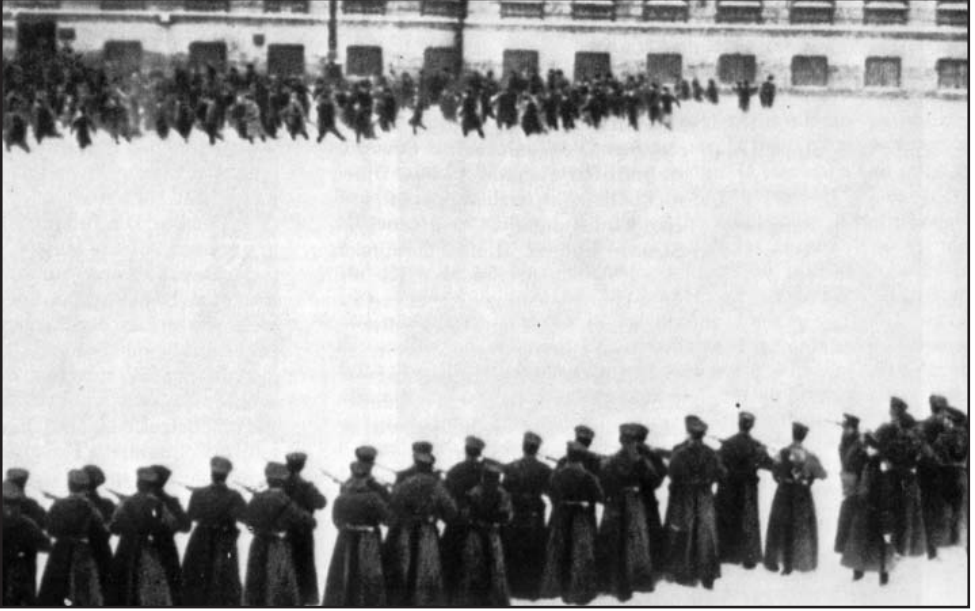

Şubat Devrimini başlatan Dünya Kadınlar Günü Eylemi, 23 Şubat (8 Mart) 1917

Rus takvimine göre 23 Şubat, bizim kullandığımız takvime göre 8 Mart 1917 yaklaşırken Rusya'daki devrimci çevreler her yıl olduğu gibi Uluslararası Kadınlar Günü'nü değerlendirmek üzere alışılmış hazırlıklarını yapmaktaydılar. Çeşitli yerlerde gösteriler yapılacak, toplantılar düzenlenecek, bildiriler dağıtılacaktı. Görünürde bu 8 Mart'ın diğerlerinden farkı yoktu. Ancak 1917 yılındaki Dünya Kadınlar Günü farklı bir ortamda gerçekleşti. Kadınlar Günü Şubat Devrimi'ne giden yolu açacaktı ve Çar devrilecekti.

Dünya Kadınlar Günü eyleminden bir kaç gün önce Bolşevikler 1915 yılında savaş karşıtı görüşleri nedeniyle tutuklanan milletvekillerinin serbest bırakılması talebi ile bir grev örgütlemişlerdi. Grevin etkisi hala sürmekteydi. Dünya Kadınlar Günü geldiğinde miting için sokağa çıkan proleter kadınların çağrısı ve özellikle genç işçilerin zorlamasıyla pek çok fabrikanın işçisi de işlerini bırakıp sokaklara döküldü. Kadınlar Gününe ilişkin sloganlara "Ekmek İstiyoruz" "Kahrolsun Çar, Kahrolsun Otokrasi, Kahrolsun Savaş" sloganları ekleniyordu.

Çarlık Karşı Saldırıya Geçiyor

Çarlık emekçilerin üzerine ateş açıyor.

25 Şubat'ta Bolşeviklerin içinde çalıştıkları Viborg işçileri emniyet müdürlüklerini bastılar ve polisin telefon dahil olmak üzere tüm iletişimini kestiler. Eylemler büyüyordu. Çar, eylemlerin ne pahasına olursa olsun durdurulmasını istedi.

Ertesi gün - 26 Şubat Pazar günü- Çar'dan gelen bir emir üzerine polis bir operasyon düzenledi ve bolşeviklerin de içinde olduğu 100'ü aşkın devrimci örgüt militanını tutukladı. Aynı gün fabrikalarından ve varoşlardan şehir merkezine doğru yürüyüşe geçen işçiler barikatlarla karşılaştılar. Göstericilerin üzerine ateş açıldı. O gün Petrograd'da 169 kişi öldü, binlercesi yaralandı.

Ama göstericilere ateş açılmasına rağmen gidişatın önü alınamaz hale gelmişti. Aynı gün polis merkezleri ve cezaevleri basıldı. Bu eylemlerde işçiler yalnız devrimci yayınları kapışmakla kalmıyordu. Eylemler sırasında göstericiler asker ve polislerin ellerinden silahlarını almaya başlıyorlardı. Üstüne üstlük askerlerin bazıları da halkın yanına katılıp işçilere ateş açan birliklerle çatışmaya başlamışlardı.

Bolşevikler İsyanı Zafere Dönüştürmeye Çalışıyor

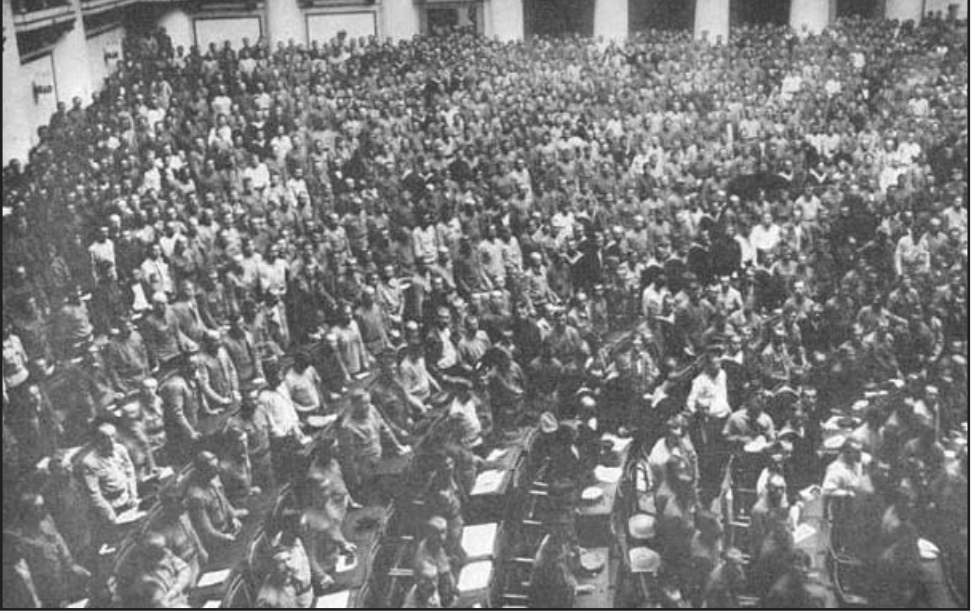

1917 Şubatı'nda yapılan eylemler sırasında işçiler ve emekçiler devrimci bildirileri kapışıyor. Rusya'nın ezilen ve sömürülen kesimleri artık üzerlerindeki baskıdan kurtulmanın yolunun kendi eylemlerinden geçtiğini anlamaya başlıyorlar.

Bütün bu süreçte bolşevikler halkın ayaklanmasını muzaffer bir devrime dönüştürmek için ellerinden geleni yapıyorlardı. Bu yüzden askerler içerisinde örgütlenip onları işçi ve köylü mücadelesinin saflarına çekmeye çalışıyorlardı. Rusya'daki tüm ezilen ulusları da kendi özgürlükleri için ayaklanmaya çağırıyorlardı.

Bolşeviklerin örgütlediği askerler önce diğer birlikleri de saflarına katarak top ve cephane fabrikalarındaki işçilerle birleştiler. Sonra ünlü Kresty hapisanesini basıp siyasal tutukluları aralarına kattılar. Topladıkları silahları ve cephaneleri işçi ve köylülere dağıttılar. İşte Petrograd'da 66 bin askerın silahlarıyla birlikte devrim saflarına geçmesi ve işçi-köylü birliklerinin silahlanması böyle oldu.

1917 Şubatı'nda İşçi Köylü Sovyetleri Tekrar Kuruluyor

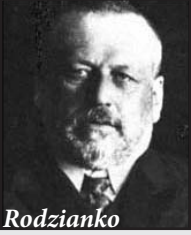
1917 Şubatı'nda tekrar kurulan Petrograd Sovyeti. Petrograd sovyetine 20 bin işçi seçilmişti. Şubat devriminden sonra Rusya'nın dört bir yanında sovyetler tekrar oluşacak, 10 bini aşkın sovyet kurulacaktı.

Ezilen ve sömürülenlerin silahlanması ve mücadelenin şiddetlenmesi önemli bir tarihi gelişmeye neden olmuştu: 1905 devriminde oluşan Sovyetler 26 Şubat 1917 günü tekrar kurulmuştu. Sovyetler içerisinde işçiler, köylüler ve askerler kendi kararlarını almaya ve uygulamaya başlamışlardı. İşçiler ve çoğunluğu üniforma altındaki köylülerden oluşan askerler, kendi delegelerini seçmeye başladı. Kimse bu tarihi gelişmeye kayıtsız kalamazdı. Şubat devriminin ortaya çıkışında ve sovyetlerin oluşumunda bolşeviklerin ajitasyon, propaganda ve örgütlenmelerinin rolü hayatiydi. Unutmamak gerekir ki oluşan sovyet işçileri, bolşeviklerin kontrolü altındaki bir kitle değildi. Sovyetler, içerisinde Menşeviklerin, Sosyalist Devrimcilerin bulunduğu ama daha çok siyasi örgütlerle bağı olmayan işçilerden, köylülerden oluşan bir kitle örgütüydü.

Çarlık Yıkılıyor

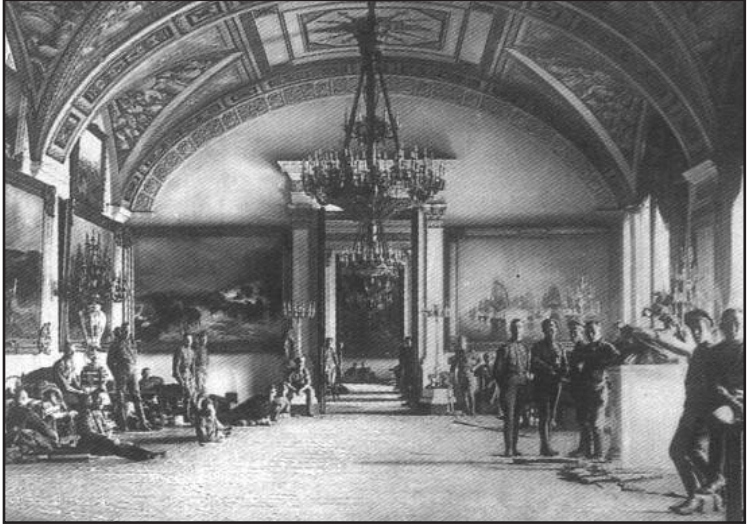

Kerenski

Rodzianko

Yapılan seçimler sonucunda Petrograd Sovyeti başkanı Çeidze oldu. Sonradan Sosyalist Devrimci olan Kerenski de başkan yardımcılarının biriydi. Duma başkanı Rodzianko da hem Çar'ı, hem de Sovyetleri ortaltığı yatıştırarak bir burjuva hükümetinin kurulması yönünde ikna çalışıyordu.

Sovyetlerin kurulduğu gece, Petrograd'daki işçilerin ve onların saflarına geçen askerlerin seçtikleri delegelerin oluşturduğu Sovyet heyeti Çarın Meclisi Duma'nın bulunduğu Torid sarayına geldi. Petrograd Garnizonu Sovyete tam destek verdi: Duma başkanı Rodzianko da Sovyeti tanımak zorunda kaldı.

Çarlık 1905 devriminde ayakta durmayı başarabilseyse de 1917 Şubat Devrimi'nden kaçamadı. Aslında liberaller devletin bekçiliğini yapmak için çarlıkla anlaşmaya dünden razıydılar. Ama silahlanmış ezilen ve sömürülen kitlelerin örgütlü mücadelesi liberal burjuvaziye de çarlığa karşı hareket etmek zorunda bıraktı.

Dünya Kadınlar Günü'nden bir kaç gün sonra, 28 Şubat günü işçiler ve askerler Çar'ın bakanlarını tutukladılar ve Schlüsselberg hapisanesini zaptettiler. Sonuçta 1917 Şubat'ının son günlerinde Çar 2. Nikola tahtı terk etti. Çar ve ailesi tutuklandı. Rusya'da 1547 yılından beri, yani 370 yıl boyunca tahta hükmeden çarlık sistemi Şubat devrimi sonucunda artık fiilen sona erdi.

Peki Kim Yönetecek?

Şubat Devriminden sonra varlığını sürdüren Duma ve Sovyetler iki ayrı iktidar odağı olmuştu. İşçiler ve askerler Torid Sarayı önünde "Ulusal bir Sosyalist Cumhuriyet Çok Yaşa!" pankartı ile yeni düzene destek veriyorlar (yukarıda solda). Öte yandan Keksgolm taburunun askerleri Geçici Hükümete bağlılık yemini ediyorlar (yukarıda sağda).

Çarın devrilmesi ve imparatorluk ailesinin tutuklanması Rusya'da yeni bir dönemin habercisiydi. Devrimin hemen ardından içerisinde burjuva liberallerinin ve uzlaşmacı sosyalistlerin bulunduğu geçici bir hükümet zaten kurulmuştu. Rusya'ya demokrasinin burjuvazi tarafından getirileceğini düşünenler için bu başlı başına bir zaferdi. Onlara göre artık Rusya'yı bu hükümet yönetmeliydi.

Diğer yandan, Rusya'da işçi ve köylülerin kendilerini yönettikleri sovyetler de vardı. Ancak bu devrimin bir ürünü olarak ortaya çıkan sovyetler çarlığın yıkılmasıyla ortaya çıkan iktidar boşluğunu doldurmaya cüret edememişlerdi. Hem hükümeti burjuvaziye teslim etmiş, hem de ellerine geçirdikleri fiili iktidardan vazgeçmemişlerdi.

Kısacası, bir yanda sovyetler, bir yanda da burjuvaziye hediye edilmiş Geçici Hükümet vardı. İşte bu durumun oluşmasıyla berabere Rusya'da ikili iktidar dönemi başladı. Duma hükümeti kudretsiz iktidar, Sovyetler ise iktidara sahip olmayan güçtü.

Menşeviklere göre 1917 Şubat Devrimi başlı başına bir zaferdi. Artık nihayet Çarlık sona ermiş ve burjuvazinin iktidara gelmesi sağlanmıştı. Menşeviklere göre bu gelişmeler Rusya'ya demokrasinin gelmesi anlamına geliyordu.

Bolşevikler Ne Diyordu?

Menşevikler, Sosyalist Devrimciler ve diğer sosyalistler Şubat Devrimi ile burjuvazinin iktidara gelişini, Rusya'ya demokrasinin gelişini sağlayacak olması bakımından ilerici bir gelişme olarak geliyor ve burjuvaziye desteklemeyi planlıyorlardı.

Bolşevikler, diğer sosyalistlerin aksine burjuvaziye hiçbir ilerici rol biçmiyor ve ona hiçbir şekilde güvenmiyordu. Tarihte 1789 Fransız ihtilali de dâhil olmak üzere proletaryanın isyanıyla çıkan devrimlerin hepsi burjuvazi tarafından ele geçirilmiş ve hemen akabinde proletaryayı ezmek için kullanılmıştı. Lenin'in de dediği gibi:

“Eğer proletarya devrimin kazanımlarını sürdürmek ve daha ileri götürmek istiyor, ekmek barış ve özgürlük kazanmak istiyorsa, burjuvazinin hali hazırda var olan devlet aygıtını yıkmalı ve polis gücünü, askeri ve bürokrasiyi dağıtarak onun yerine silahlanmış halkı geçirmeli”ydi.

Kısacası devrim bitmemişti, devrimin en kritik dönemeci şimdi bolşeviklerin karşısına çıkmıştı.

**ŞUBAT'TAN
EKİM'E
UZANAN YOL**

Şubat'ı Ekim'e Bağlamanın Koşulu Komünist Bir Partinin Varlığıdır

Sosyalist akımların büyük bir kesimi “devrim”den bahsederken Şubat Devrimi gibi devrimleri kastederler. Rusya’da 1917’de Dünya Kadınlar Günü eylemi sonrasında patlak veren Şubat Devrimi gibi devrimler 1917’den önce de, sonra da var olmuştur.

Bu devrimler ezen sınıfların bir kesiminin elinden iktidarı alıp, iktidarın başka bir sınıfa geçmesine neden olmuşsa da, insanlığın kurtuluşunun yolunu açacak bir süreci başlatacak devrimler olmamıştır. İnsanlığın kurtuluşu ancak tüm ezen sınıf diktatörlüklerinin yıkılması ve bu diktatörlüklerin yerine kendi kendine sönecek tek devlet tipi olan yerine proletarya diktatörlüklerinin kurulmasıyla gerçekleşebilir. Bu nedenle komünistlerin işi devrim sürecinde ezen sınıfların bir başka kesimini iktidara getirmek ya da burjuva düzeni içerisinde sosyal düzenlemelerle ayakta durmaya çalışacak bir devlet tipi kurmak değil, proletarya diktatörlüklerini kurabilmek için sovyetleri iktidara getirmektir.

İşte tarihte Şubat Devrimi gibi devrimler var olmasına rağmen Ekim Devrimi’ne benzeyen bir devrimin olmamasının sebebi, Ekim Devrimi niteliğindeki devrimlerin kendiliğinden gerçekleşmemesi, sovyetlerin iktidara taşınabilmesi için komünist bir partinin öncülüğünün şart olmasıdır.

Rusya’da 1912’de menşeviklerden örgütsel olarak kopan bolşevikler, Şubat devrimi patlak verdiğinde bu devrimin coşkusuyla kendilerinden geçip, menşeviklerin yaptığı gibi burjuvazinin sosyal demokrat kanatlarını desteklemek yerine, Şubat Devrimi’nin tozu dumanı arasında Ekim Devrimi’ni yaratmaya çalıştılar.

Bu nedenle 1917 Şubatı’ndan 1917 Ekim’ine uzanan süre, bolşevik bir partinin yeni Ekimler yaratmak için neden şart olduğunu bizlere gösteren bulunmaz dersler içermektedir. Bu derslerin başında ise bolşevik tipte bir partinin olmadığı durumlarda Şubat Devrimleri’nin yeni Ekimlere dönüşmeyeceğidir.

Mart Günleri

Lenin Stockholm'de tartışarak yürüyor.

Şubat Devrimi olduğunda Lenin sürgünde, Stockholm'deydi. Mart ayında Rusya'daki Bolşevik Parti merkez komitesi üyelerine mektup yazarak haberleşiyordu. Uzaktan Mektuplarında Lenin şöyle diyordu:

"İşçi sınıfı barış ve sosyalizm için mücadelesini sürdürmeli, yeni durumdan bu amaç için yararlanmalı ve bu durumu en geniş halk kitlelerine açıklamalıdır. Bu hükümet halklar için şimdi vazgeçilmez hale gelen hiçbir şeyi yerine getiremez: bütün savaşan ülkelere derhal ve açıkça acil bir ateşkes önerilmeli ve sonra bütün sömürgelerin, bütün bağımlı ulusların ve hakları kısıtlanmış olan ulusların tam özgürlüğüne dayanan bir barış bağitlanmalıdır.

Bu hedeflere varabilmek için önce kırlardaki nüfusun en yoksul kitleleriyle, ikinci olarak da savaşan bütün ülkelerdeki devrimci işçilerle ittifak kuran bir işçi hükümeti gerekir. İşçi Delegeleri Sovyeti örgütlenmesinden ve işçilerin silahlanmasından vazgeçilemez... Şimdiki hükümet halkı emperyalist savaşan kurtarıp barışı teminat altına alamaz; ama Kerenski ve başka sosyal yurtsever popülistlerden... oluşan bir burjuva demokratik cumhuriyet hükümeti de bunları yerine getiremez. Bu nedenledir ki, hiçbir bloka katılamayız, hiçbir ittifaka hatta bu temel meselede belirsiz ve değişken tutum benimseyen hiçkimseyle... bir anlaşma bile yapamayız."

Lenin Finlandiya Gari'nda

Lenin'in
Finlandiya
Gari'nda
karşılanması

Lenin
Finlandiya
Gari'nda Sovyet
işçilerini
selamlıyor

5 Mart'da Geçici Hükümet genel af ilan etti. Bunun ardından Lenin bolşeviklere bir telgraf daha gönderdi:

"Taktiğimiz: mutlak bir güvensizlik, yeni hükümete hiçbir destek yok. Özellikle Kerensky'den kuşkulaniyorum. Proletaryanın silahlandırılması tek teminattır. Petrograd Duması için derhal bir seçim yapılmalı, diğer partilerle hiçbir biçimde yakınlaşılmalı."

Lenin tam da bunları söylediğinde Pravda yönetiminde bulunanlar Lenin'in yapmamak gerektiğini söylediklerini yapmakta; ve muhakkak yapılmalı dediklerini ise henüz erken olduğu gerekçesiyle yerine getirmemekteydiler. Bu aşamadan sonra Lenin artık kendi önüne parti tabanını görüşlerine kazanma işini koymuştu.

Bunun üzerine Lenin bolşeviklerin tertiplediği sahte bir pasaportla, kılık değiştirip Petrograd'a doğru bir trenle yola çıktı. Finlandiya Gari'nda kendisini kalabalık bir topluluk karşıladı. Finlandiya Gari'nda Lenin herkesi şaşırtan ateşli bir konuşma yaptı.

“Tüm İktidar Sovyetlere!”

3 Nisan'da Lenin Finlandiya garında yaptığı ateşli konuşmada şu noktaların altını çiziyordu: Emperyalist Paylaşım Savaşı sürerken proletarya vatan savunması değil, bozgunculuk yapmalıydı. Şubat Devrimi'nde olduğu gibi emperyalist savaşlar birer iç savaşa çevrilmeliydi. İktidara da burjuvazi değil, sovyetler gelmeliydi.

Ancak Lenin'in 1905 sonrasında Duma'da neden yer almayı savunduğunu anlamayanlar, “Tüm İktidar Sovyetlere” sloganını da şaşkınlıkla karşıladılar. Bolşeviklerin de bir kısmı 1905'ten itibaren izlenen devrimci stratejiyi, liberal burjuvaziyle çarlığı yıkmak için kurulan bir ittifak olarak görüyorlardı. Halbuki, burjuvazi ile hiçbir zaman ittifak yapılmamıştı. O zaman da bolşevikler işçi köylü devrimci demokratik diktatörlüğünü savunuyorlardı, şimdi de. Ancak, şu anda bunu gerçekleştirmenin somut koşulları oluşmuştu.

Finlandiya Garı Konuşması

*"Sevgili
Yoldaşlar,
askerler,
denizciler, ve
işçiler!..."*

*Dünya
Sosyalist
devrimi
ışımaya
başladı!...*

*Bugün tüm
Avrupa
kapitalizmi
her an yerle
bir olabilir.
Rus Devrimi
yeni bir yol
hazırladı ve
yeni bir
dönem açtı.
Yaşasın
dünya
Sosyalist
Devrimi!"*
Lenin

3 Nisan 1917

Nisan Tezleri

Nisan Tezleri:
Lenin Nisan Tezlerini Taurid Sarayı'nda sunarken (Petrograd 1917)
Bugün hala Lenin'in Nisan Tezleri'nde öne sürdüğü fikirlerin 1905

Devrimi'ndeki İki Taktik'le öne sürülen tezlerden farklı olduğunu savunanlar çoğunluktadır. Halbuki İki Taktik ile Nisan Tezleri arasında bir kopuş değil, bir bütünlük vardır. Aradaki asıl fark Nisan Tezleri'nin öne sürüldüğü zamanda artık bu taktikleri uygulayabilecek proleter devrimci bir partinin varlığıdır.

Nisan 1917'deki bir eylemden: Pankartta "Tüm İktidar Sovyetlere! Kapitalist Bakanlara Hayır, Duma'ya Hayır!" yazıyor.

Lenin'in Rusya'ya varıp, Viborg'daki Finlandiya İstasyonu'nda yaptığı konuşmanın ertesi günü, yani 4 Nisan günü Lenin Bolşevik Parti'ye iletilmek üzere "Nisan Tezleri"ni kaleme aldı. Her ne kadar Nisan Tezleri parti içerisindeki pek çok militan için bile yeni bir çizgiymiş gibi görünse de, aksine bu tezler bolşeviklerin 1903'ten beri asla terk etmedikleri, 1905 devriminde sovyetlerin oluşmasıyla somutladıkları bir perspektifti.

Nisan Tezleri, derhal sovyetlerin silahlandırılması gerektiğini söylüyor ve Geçici Hükümet'in, liberallerin ve sosyal demokratların gerçek yüzünü, halkı ezecek başka bir diktatörlük kurma niyetlerini apaçık ediyordu. Nisan ayında Lenin bu görüşlerini ifade ederken başka gelişmeler de hemen meyve vermeye başlamıştı. Şubat devriminden itibaren bolşeviklerin izledikleri siyaset karşılıksız kalmıyordu. Parti büyüyordu; ve büyümeye devam edecekti. Öyle ki Nisan ayında 79 bin olan kayıtlı üye sayısı, ikibuçuk aylık bir zaman zarfında 240 bine ulaştı. Bu 72 yerel örgütten 162 yerel örgüte sıçrayışı yansıtıyordu.

Nisan Bolşevik Konferansı

11. RSDİP Kongresi'nden bir görüntü (1922)

Buna paralel olarak , siyasal koşullar da değişmeye başlamıştı. 24-29 Nisan'da Bolşevik Partisi'nin Tüm Rusya Konferansı yapıldı. Bu, partinin Rusya'daki ilk yasal kongresiydi.

24-29 Nisan'da Toplanan ve Nisan Konferansı diye anılan Bolşevik Partisi'nin Tüm Rusya Konferansı beş gün sürdü. Konferans'ta 79 000 üyeyi temsil eden 150 delege bulunuyordu. Konferans Lenin'in Uzaktan Mektuplar'dan başlayıp Rusya'ya dönüşüyle birlikte öne çıkardığı görüşlerin belirlediği bir gündemle sürdü. 38'e karşı 71 oyla -8 çekimser-Lenin'in tezleri kabul edildi. Bununla birlikte Nisan Konferansı Lenin'in devrimin izlemesi gereken yol ve partinin tutumu hakkındaki tezlerini benimsemesine rağmen, Zimmervaldcıların Stokholm'deki konferansına katılmamak gerektiği, Üçüncü Enternasyonal'i derhal kurmak gerektiği ve Bolşevik Parti'nin Komünist Parti ismini alması gerektiği hakkındaki önerileri reddedildi.

Bolşevik partisi güçlenirken, Geçici Hükümet de iğreti temelleri üzerinde duramaz hale gelmişti.

Lenin'in öne sürdüğü Üçüncü Enternasyonal'in derhal kurulması gerektiği fikrinin 1917'de kabul edilmemiş olması ve Enternasyonal'in ancak devrimin zaferinin ardından kurulmuş olması, günümüzde pek çok sosyalist akım tarafından Enternasyonal'in devrim için acil bir ihtiyaç olmadığı şeklinde yorumlanmaktadır. Ancak Lenin Nisan Konferansı'nda bu önerilerin kabul edilmemesinin büyük bir hata olduğunu konferansın ardından sıklıkla dile getirecek ve Komünist Parti'nin ancak enternasyonal bir parti olabileceğini vurgulayacaktı.

Geçici Hükümet Sallanıyor

Rusya'da Şubat Devriminin ardından Çar tahttan feragat etti ve Geçici Hükümet 2 Mart 1917 günü kuruldu. Hükümetin ilk başkanı Prens Georgi Lvov idi. Petrograd Sovyeti de uzun tartışmalar sonucunda geçici hükümeti tanıdı.

Lenin Nisan Tezleri'nde ifade ettiği görüşlerle Bolşevikleri Geçici Hükümet'le en ufak bir işbirliğinden uzak durmaları ve tamamen devrimci bir hat izlemeleri konusunda uyarıyordu. Ayrıca bütün ülkelerdeki komünist partileri de pasif bir savaş karşıtlığından "devrimci bozgunculuğa" çağırıyordu. Gerçek düşman kendi ülkelerindeydi ve savaşı bir devrime çevirmek ellerindeydi. Nisan Tezleri, 1905 sonrasında bu anlayışın gerisine düşenlere tekrar proleter diktatörlüğü hedefini hatırlatıyordu.

Kitle gösterilerinin hedef tahtası haline gelen hükümet bu gösterilerin büyümesi ve hırçınlaşmasıyla daha da güç kazanan sovyetleri kendi zeminine çekmek, sovyetlerin gücünü kendi iktidarının dayanağı haline getirmek istiyordu. Bunun yolu sovyetlerin içindeki ılımlı kanatla Duma'nın temsilcilerinden oluşacak bir koalisyon hükümetini kurmaktı. 26 Nisan'da geçici hükümet bu öneriyi sovyete taşıdı. 28 Nisan'da Petersburg Sovyeti'nin yürütme komitesinde yapılan toplantıda bu öneri 22'ye karşı 23 oyla geri çevrildi; iki üye de çekimser kalmıştı.

Hükümette Altı Sosyalist Bakan

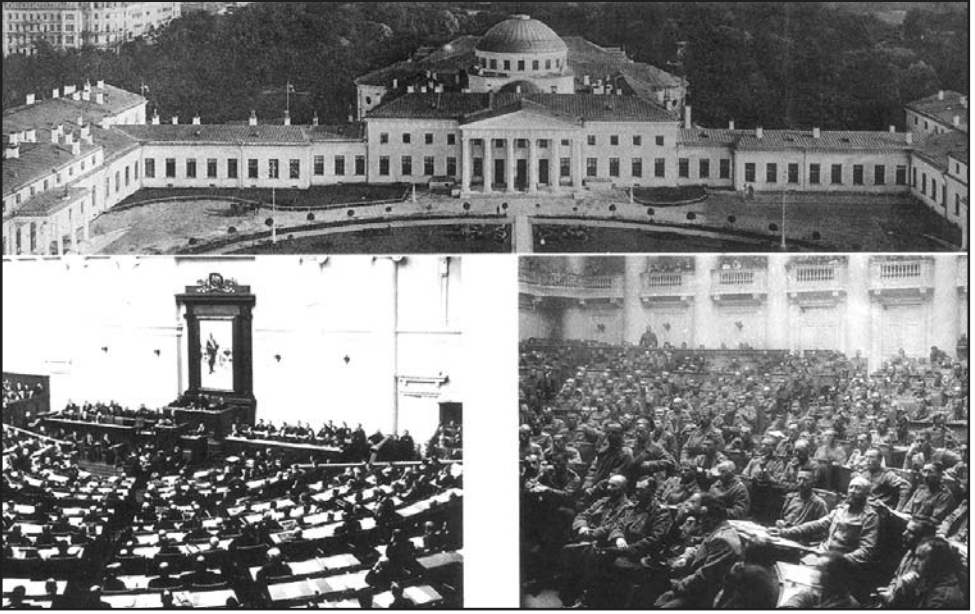

Sovyet içinde özellikle menşeviklerin ve Sosyalist Devrimcilerin etkisi altındaki delegeler arasında, hatta kimi bolşevikler arasında bile geçici hükümetle işbirliği yapma eğilimine olanlar vardı. Ama bunun gerçekleşebilmesi için Geçici Hükümetin birkaç günah keçisini öne sürmesi gerekiyordu. Bu günah keçileri gösterilerde en çok tepkiye hedef olan Guçkov ve Milyukov oldu.

Bu bakanların istifasıyla Sovyetteki tereddütlü unsurların tutumu da değişti. 1 Mayıs günü aynı öneri üzerine yapılan oylamada bolşeviklerin ve onlarla birlikte hareket eden Martov taraftarı Enternasyonalist Menşeviklerin 19 red oyuna karşılık diğer menşeviklerle sosyalist devrimcilerin 44 oyu ile koalisyona katılma kararı çıktı; iki sosyalist devrimci de çekimser kalmıştı.

Yine Anayasacı Demokratları yani Kadet adlı burjuva liberal partisini temsil eden Prens Lvov'un başkanlığında kurulan hükümete sovyetlerin temsilcileri olarak 6 sosyalist bakan katıldı. Bunlar Menşevik Çeretelli ve Skobelev, Sosyalist Devrimcileri temsilen Çernov ve Kerenski, ve popülizmden legalist tasfiyeciliğe geçen eski narodniklerin lideri olarak da Peşekonov katıldı. Sosyalistlikten burjuva liberalliğine geçen Trudovikler adına sovyetlerden seçilen Pereverzev de bakanlardan biriydi.

İkili İktidar Dönemi

*En tepede - Torid Sarayı; Solda - Duma'nın son toplantılarından birisi
Sağda - Petrograd Sovyeti*

İkili iktidar döneminde bolşevikler yeni hükümete güvenilmeyeceğini her fırsatta haykırıyor, hükümetin gerçek yüzünü teşhir etmeye çalışıyor, kitle eylemlerini hükümete karşı kışkırtıyorlardı.

Bolşevikler yeni hükümet karşısındaki güvensizliklerinden vazgeçmeksizin kitle eylemlerini hükümete karşı kışkırtmaya ve ajitasyonun merkezine "Bütün iktidar halka", "10 Kapitalist bakan dışarı!" ve "Derhal barış!" şiarlarını yerleştirdiler. Bolşevikler bu stratejileri ile kitlelerin gözünde hükümeti teşhir etmeye başladılarsa da kafalarda başka bir sorun vardı: Peki liberaller yönetmeyecekse, iktidarı alabilecek başka bir güç var mıydı?

İşte bu soru 3 Haziran'da binin üzerinde delegenin katıldığı Birinci Tüm Rusya Sovyetler Kongresi'ne damgasını vurdu. Bolşevikler sovyetler içerisinde azınlıktaydılar. Sovyetler içerisinde en etkili olan siyaset Sosyalist Devrimciler, ondan sonra da menşeviklerdi.

“Öyle Bir Parti Var”

Lenin Tüm Rusya Sovyetleri Kongresi'nde konuşuyor

Tüm Rusya Sovyetleri Kongresi'nin ikinci gününde menşevikler Rusya'da iktidarı eline almaya hevesli hiçbir partinin bulunmadığını söyleyince, Lenin "Hayır efendim öyle bir parti var" diyerek yerinden fırladı. "Hiç bir parti iktidar olmayı reddedemez ve bizim partimiz de reddetmemektedir; her an tamamen iktidarı üstlenmeye hazırız!" dedi.

Bu konuşmayı delegelerin bir kısmı kahkahalarla karşıladı. Lenin ise iktidara yönelik bir programları olduğunu, Nisan Tezleri'nin de bunun temeli olduğunu anlattı. Bu kez kahkahaların yerini endişeli kıpırdanmalar almıştı. Reformistlerin sıralarından "susturun şunu" sesleri yükselmeye başladı. Bolşeviklerin kararlılığı düzenin koruyucularını ürkütmüştü. Sonuçta sovyetlerin kongresi iktidarı tümüyle eline alma yönünde bir karara varmadı. Ama tüm Rusya'dan seçilen delegelerin arasında iktidar fikri belirginleşmeye başlamıştı. Bundan sonrası Bolşeviklerin güvenilir bir önderlik olduklarını daha geniş yığınlara gösterebilmesine kalmıştı. Haziran ayı boyunca tüm Rusya'ya yayılan eylemler bu yolu açacaktı.

Hükümet Savaştan Medet Umuyor

Savaşa karşısında halkın tüm bitkinliğine ve öfkesine rağmen, Geçici Hükümet hala emperyalist savaştan pay kapmaya çalışıyordu. 18 Haziran'da Güneybatı cephesinde Rus taarruzu başladı.

Geçici Hükümetin kararıyla Rusya'nın savaşta

bir atılıma kalkışması bu hükümetin aldatmacalarının ortaya çıkmasına yardımcı oldu. Üstelik de bu konuda ısrarla kitleleri uyarmaya çalışan Bolşeviklere duyulan ilgi ve güvenin artmasına neden oldu. Bolşevikler Sovyetlerde giderek ağırlık kazanmaya başlamışlardı. Hükümete karşı Sovyetlerin çağrısı üzerine Rusya'nın taarruzunu protesto eden gösterilerin düzenlenmesi kararlaştırıldı. İşçiler, köylüler ve askerler gittikçe şiddeti artan eylemlerle hükümeti protesto ediyorlardı.

Petrograd 1 Mayıs'ında "Savaşı Durdurun" pankartı taşıyordu (üstte).

Nisan 1917'de işçiler ve askerler emperyalist politikaları protesto ediyor (altta).

Kerenski Başbakan

Kerenski geçici hükümet üyeleri ile

Bolşevikler Kerenski'nin verdiği kurucu meclis sözünü tutmasını; Sovyetlere karşı saldırgan tutumunu; kapitalistlerle ve toprak sahipleri ile yaptığı pazarlıkları eleştiriyorlardı ve Ekim devrimi yaklaşırken halka "artık sabır göstermeyeceğiz" diye ajitasyon yapıyorlardı.

Bu sırada Rus taarruzunun başarısızlığa uğraması üzerine ilk Geçici Hükümet düştü. Boşalan koltuğa Sosyalist olduğu bilinen ama bolşeviklere göre açıkça karşı devrimci olan Kerenski geçti. Devrimi engellemek için Kerenski hükümeti ilk iş olarak işçi mahallelerinin silahsızlandırılmasına ve sansür uygulamalarına başladı. Bolşeviklerin gazetesi Pravda yasaklandı, yayinevi tahrip edildi. Bolşevikler "Alman ajanı" ilan edildi ve haklarında tutuklama kararı çıkarıldı Ancak 22 Temmuz'da bazı bakanların istifasıyla yeni hükümet de krize girdi.

Kerenski cephede askerleri selamlıyor, Haziran 1917

Aleksandr Kerenski (1881-1970)

Kerenski Sosyalist Devrimcilerin sağ kanadında bulunan bir sosyalist politikacıdır. Şubat Devrimi gerçekleştiğinde, Petrograd Sovyetinin başkan yardımcısı olan Kerenski, devrim sonrasında Prens Lvov başkanlığında kurulan geçici hükümette Adalet Bakanı olarak görev yaptı. Temmuz krizi sürecinde geçici hükümette başbakan olan Kerenski Ekim Devriminden sonra ABD'de sürgünde yaşadı.

Kornilov Ayaklanması

**Kornilov
(1870-1918)**

General Kornilov Şubat devriminden sonra Rus ordusunun başkomutanı oldu. Ağustos 1917'de Kerensky başkanlığında geçici hükümeti bir darbe ile devirmeye çalıştı ancak bu çabası sonuçsuz kaldı.

Bolşeviklerin örgütlediği silahlı güçler ayaklanmayı bastırdı. 1918 yılında Beyaz Orduda tarafında Kızıl Ordu'ya karşı savaşırken öldü.

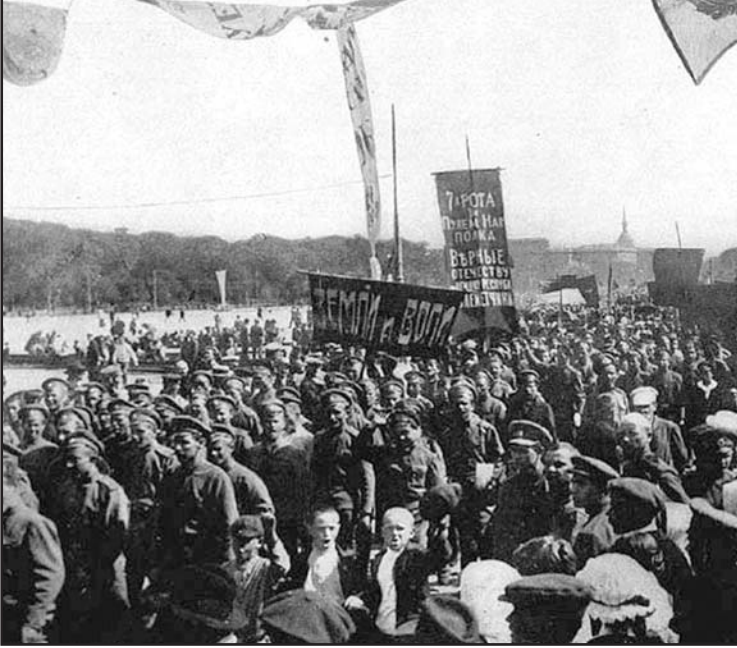

Bu süreçte taht kavgası egemen sınıfları da birbirine düşürmüştü. Egemen sınıfların bir kanadı, işçi ve köylülerin öfkesini dindirebilmek için içlerinden en sosyalist görünen Kerenski'yi iktidarda tutmaya çalışıyordu. Diğer bir kanadı ise, çarlığı geri getirmeye çalışıyordu.

İşte 23 Temmuz'da Başkomutan Kornilov'un çarı geri getirme hedefiyle yaptığı darbe girişimi bu taht kavgasını kızıştırmıştı. Kerenski, Kornilov'a karşı Bolşevikler'in desteğini kazanmaya çalışıyordu

Bolşeviklerin bu taht kavgasında taraf tutmaya, Kornilov'a karşı Kerenski'yi desteklemeye niyetleri yoktu. Ancak bu kavga, burjuva sosyalistlerine inanan işçi ve köylü kitlelere, Kerenski'nin gerçek, sınıf düşmanı yüzünü gösterebilmek için de bulunmaz bir fırsattı.

“Önce Kornilov sonra Kerenski”

Bolşevikler bir yandan Kornilov'un darbesine karşı koyarken, bir yandan da Kerenski'nin maskesini kitleler önünde düşürmeye çalışıyorlardı.

Bolşevikler "asla Kerenski'ye güvenmeden Kornilov'a karşı savaş", "Önce Kornilov sonra Kerenski" diyorlardı. Bir taraftan çarlığı geri getirmeye çalışan Kornilov'a karşı mücadele verirken, diğer taraftan, ezilenlerin devrimci talepleriyle Kerenski'yi sıkıştırıyorlardı.

Sonuçta, Bolşevikler'in de desteğiyle Kornilov ve birçok general tutuklandı. Rusya'da cumhuriyet ilan edildi. Ama bu olayın asıl kazanımı, halkın devrimci talepleriyle köşeye sıkışan Kerenski'nin maskesinin kitleler gözünde düşmeye başlamasıydı.

"Kerenski'ye karşı savaşımızın biçimini değiştiriyoruz. Ona karşı düşmanlığımızı hiç mi hiç azaltmaksızın, ona karşı söylemiş bulunduğumuz sözlerden hiç birini geri almaksızın, onu devirme ödevinden vazgeçmeksizin, somut durumu hesaba katmamız gerekir diyoruz. Kerenski'yi şu anda devirmemeliyiz. Onunla farklı bir biçimde savaşmalıyız; yani şu anda Kornilov'a karşı savaşan kitlelere Kerenski'nin zayıflığını ve duraksamalarını göstermeliyiz. Bunu daha önce de yapmıştık. Ancak dünden farklı olarak bu, bugünün en önemli işidir." **Lenin, 30 Ağustos 1917**

25 EKİM
(7 KASIM)
AYAKLANMASI

Ayaklanma Öncesinde Yaşanan Tartışmalar

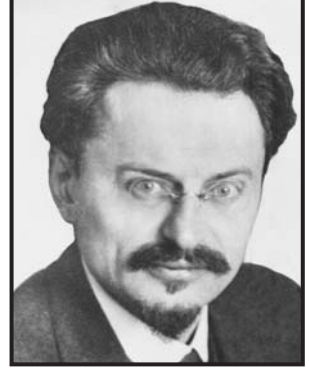

Troçki, Lenin ve Kamenev parti kongresinde.

Atlatılan Kornilov darbe girişiminden sonra Kerenski yeni hükümeti kurdu. Bolşevikler ise artık ayaklanma zamanının geldiğine inanıyorlardı. Ne var ki devrimin arefesinde son hamlenin nasıl ve ne zaman olacağı konusunda bolşeviklerin içinde devrimin kaderini etkileyecek bir tartışma yaşandı. Bu tartışma ve alınan karar aslında komünist partinin tarihteki asıl rolünü gösteren bulunmaz bir örnekti.

Komünistler, yola ilk çıktıkları andan itibaren, proleter bir devrimin nesnel koşullar sayesinde, yani kitlelerin kendiliğinden hareketleri sayesinde gerçekleşmeyeceğini belirtiyorlardı. İşte bu yüzden hem devrimci bir örgütü kitlelerin örgütlerinden ayırmayan menşeviklerden ayrı duruyorlardı. Hem de devrimi nesnel koşullara, yani işçi hareketinin kendiliğinden gelişimine bağlayan ekonomizm akımından uzak duruyorlardı. Devrimin hemen arefesinde yaşanan tartışma, ayaklanma kararının nesnel şartlara göre mi yoksa öznel, yani komünist partinin iradesine mi bağlı olduğunun tartışmasıydı.

Ayaklanma Kararını Nesnel Koşullara Bağlayanlar

Zinoviev (solda) ve Kamenev (sağda) ayaklanma için erken olduğunu savunuyor, “şu anda ayaklanırsak kazanacağımızın garantisi yok sadece belirli bölgelerde güçlüyüz” diyorlardı.

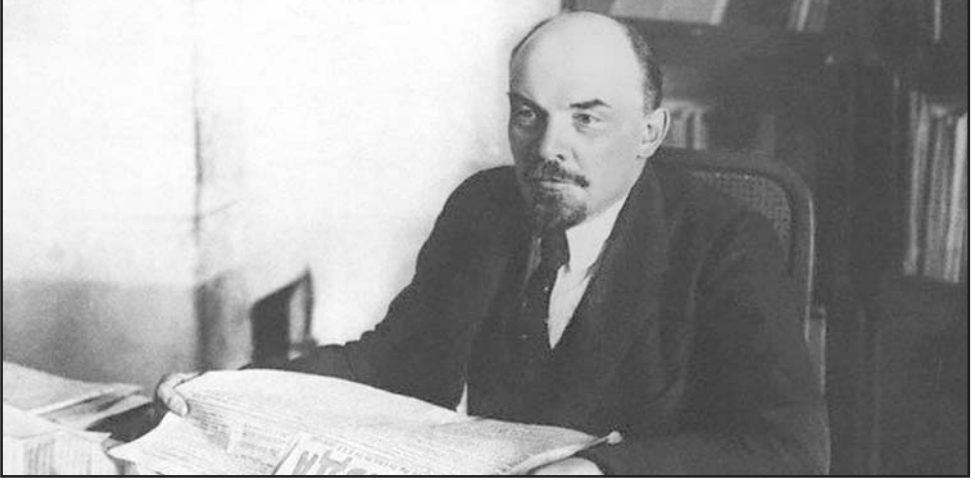
Bolşevik Parti Merkez Komitesi toplantısında Zinoviev ve Kamenev, henüz sovyetlerin ayaklanmaya hazır olmadığını, partinin sadece Moskova ve Petrograd’da güçlü olduğunu söylüyorlardı. Bu nedenle yapılacak bir ayaklanmanın erken olacağını, beklemek gerektiğini savunuyorlardı. Yani ayaklanmanın oluşabilmesi için koşulların olgunlaşması gerektiğini savunarak son darbeyi erteliyorlardı.

Zinoviev ve Kamenev gibi Troçki de ayaklanma kararını nesnel koşullara bağlıyordu. Ancak Zinoviev ve Kamenev’in aksine nesnel koşulların ayaklanma için elverişli olduğunu savunuyordu. Sovyetlerin zaten böyle bir kararı vermeye hazır olduğunu düşünüyordu. İşte tam bu yüzden de son darbeyi vurmadan önce “sovyetlerin onayını almak gerek, bu kararı sovyetlere bırakmak gerek” diyordu.

Troçki (1879-1940)

1902 yılında Iskra grubunda yazan Troçki, bir sene sonra gerçekleşen parti kongresindeki ayrışmada Menşeviklere yakın durmuştu. 1904’te Menşeviklerden ayrıldı ve Bolşevikler siyasi ayrım çizgilerini çekerek bir ayrıştırma yaratmaya çalışırken Troçki, RSDİP fraksiyonlarını birleştirme çabasına girişti. Troçki daha sonradan Leninist parti anlayışını kabul ettiğini belirterek bolşeviklere katılsa da, partinin devrimdeki temel görevini ve kendisini kitlelerden neden ayırması gerektiğini hiç bir zaman anlamadı. Ayaklanma tartışmasındaki tutumu da bu anlayışının bir sonucuydu.

“Ayaklanma Kararını Nesnel Koşullar Belirlemez”

Lenin'in bu tartışmada aldığı pozisyon ise üçünden de farklıydı. Devrimin hemen arefesinde, Lenin son hamlenin yapılması için Bolşeviklerin sovyetlerde çoğunluğu ele geçirmesinin beklenemeyeceğini söylüyordu. Zira Zinoviev ve Kamenev'in dediği gibi nesnel koşullar yeterince olgunlaşmamış olmasa bile artık kaybedilebilecek bir zaman yoktu. Ayaklanma kararını ertelemek ya da sovyetlerin bu kararı almasını beklemek devrimin fırsatının tamamen kaçması anlamına geliyordu.

Tarihi nesnel koşullar değil öznel bir irade belirleyecekti. Daha doğrusu, Ekim'in öngününde bolşevikler öylesi nesnel koşullarla karşı karşıya idilerdi ki, ancak öznel bir müdahale ile bu nesnel durum olarak kabul edilen güç dengelerini tersine çevirmek mümkündü. Komünist parti en baştan beri bunu yapmak için yola çıkmıştı ve bütün sorumluluğu nesnel koşulların yarattığı tüm risklere rağmen almaya hazır olmalıydı. Ve Bolşevikler bu şekilde bir ayaklanmaya hazırlanmalıydı.

Merkez komitesinin yaptığı oylamada oy çokluğuyla Lenin'in savunduğu görüşler hakim geldi. Yani bolşevikler bir ayaklanmaya öncülük edeceklerdi. Bunun için bir komite oluşturuldu ve planlamalar yapılmaya başladı.

Bolşevikler Askeri Devrimci Komiteyi Oluşturuyor

Muzaffer Ekim Devrimi sırasında asker ve silahlı işçilerin Petrograd'daki hükümet binalarının ele geçirmesini kumanda eden Askeri Devrimci Komitesi 16 Ekim 1917'de kuruldu.

Merkez komitesi kararıyla ayaklanmayı planlayacak ve iktidarın sovyetlere geçmesi için son darbeyi vuracak olan Askeri Devrimci Komite kuruldu. Ayaklanma kararına karşı olan bolşevikler de komitenin içerisinde görevlendirildiler. Artık sıra iktidarın Kerenski hükümetinden alınmasına gelmişti. 10 Ekim'de Bolşevik Partisi merkez komitesi kendi örgütleyecekleri bir askeri darbeyle 25 Ekim'de hükümeti devirmeye karar verdi.

Devrimde önemli rolü olan Petrograd garnizonu askerleri (sağda). Askeri Devrimci Komite devrim esnasında garnizonun mutlak kontrolüne sahipti.

Devrimci denizciler silahlara mermi doldururken (solda).

25 Ekim günü saat 9.45 Avrora Kruczazörü'nden atılan top atışlarıyla isyan başladı (üstte solda).

Geçici Hükümetin düşmesi ile halk Kışlık Saraya akın ediyor (üstte).

Devrimde ilk kurşunu atan bahriyeliler (solda).

Bizim takvimimize göre 7 Kasım günü yapılan ayaklanmayı tasvir eden bir resim (üstte).

Въ Военно-Революционному Комитету при Петроградском Советѣ Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ.

Къ Гражданамъ Россіи.

Временное Правительство низложено. Государственная власть перешла въ руки органа Петроградскаго Совета Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ Военно-Революціоннаго Комитета, стоящаго во главѣ Петроградскаго пролетариата и гарнизона.

Дѣло, за которое боролся народъ: немедленное предложеііе демократическаго міра, отмена помѣщичьей собственности на землю, рабочій контроль надъ производствомъ, воссозданіе Советскаго Правительства — это дѣло обзавчено.

ДА ЗДРАВСТВУЕТЪ РЕВОЛЮЦІЯ РАБОЧИХЪ, СОЛДАТЪ И КРЕСТЬЯНЪ!

Военно-Революціонный Комитетъ при Петроградскомъ Советѣ Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ.

25 Ekim 1917 tarihli manifesto: İktidarın Petrograd Sovyeti organı Askeri Devrimci Komite'nin eline geçtiği bildiriliyor (solda).

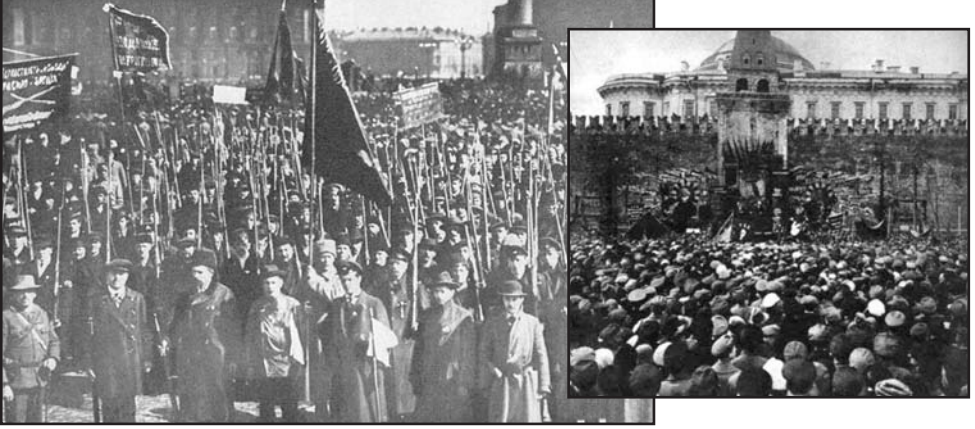
Kızıl Muhafızlar baskının yönetildiği Smolni Enstitüsüne yürüyorlar (altta solda).

Kışlık saray baskını (altta).

Kışlık Sarayı Basılıyor! Tüm İktidar Sovyetlerde

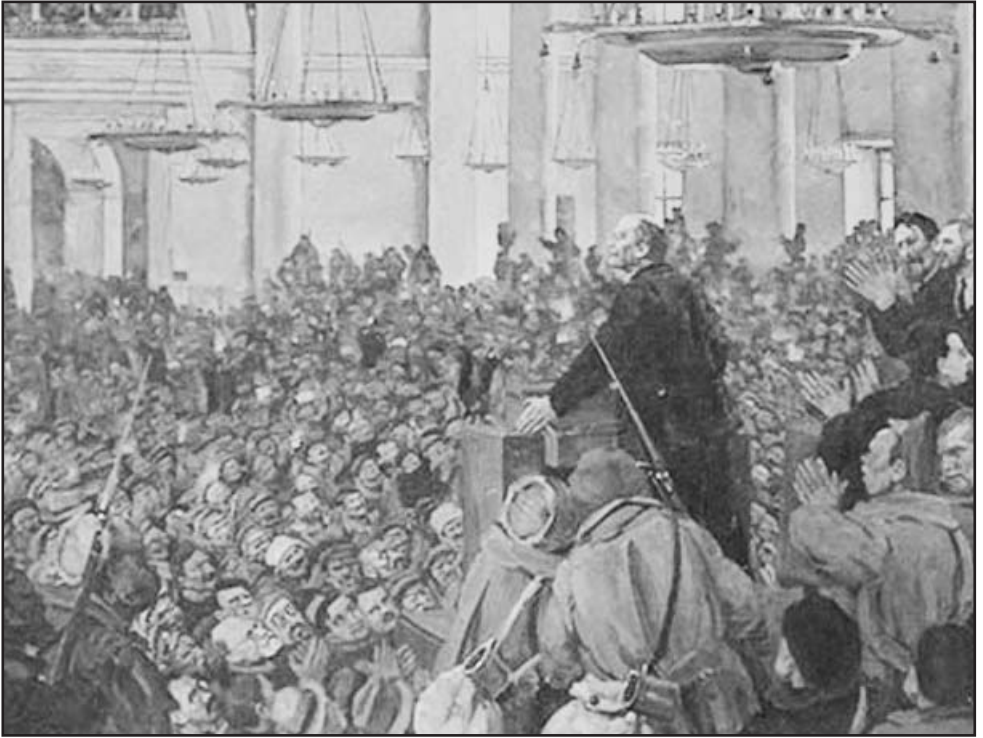
Kışlık Saray ele geçiriliyor (sağda). Ekim Devrimi'nin ardından Kızıl muhafızlar Kışlık Saray'ın önünde, 7 Kasım 1917 (solda).

Ayaklanmanın arifesinde Kamenev ve Ziyonev ayaklanma kararını kamuoyuna duyuran bir makaleyi, parti-dışı bir gazetede yayınladılar. Onların bu hareketi tüm ayaklanma planını tehlikeye atmıştı. Parti disiplinine uymamaları nedeniyle daha sonradan partiden ihraçları istenecekti.

25 Ekim günü, Bolşeviklerin hükümet darbesi gerçekleşti. Hükümet merkezi olan Kışlık Saray Askeri Devrimci Komiteye, yani Petrograd Sovyeti başkanlığına bağlı milis güçleri tarafından ele geçirildi.

Lenin yeraltından çıkarak Petrograd Sovyet'inde yeniden gözüktü. Tüm Rusya Sovyetlerinin İkinci Kongresi toplandı, artık Bolşevikler çoğunlukta idi. Bu kongrede tarihteki ilk başarılı proleter devriminin sorumluluğunu üstlenen sovyet cumhuriyeti doğmuş oldu.

Hükümet kuvvetlerinin tutuklandığı haberi üzerine Menşevikler ve Sosyalist Devrimciler kongreyi terk etti. Sovyet Kongresi, "Rusya'nın işçileri, askerleri ve köylülerine" hitaben yayınladığı çağrıda hükümetin tutuklanmasını onayladı. Bütün iktidar sovyetlerin eline geçmişti; geriye eski devlet aygıtının ve karşı devrimci direnişin kırılması kalıyordu. O da üç yıl sürecek olan iç savaşın sonunda gerçekleşti.

SOVYETLERİN İLK KARARNAMELERİ

Ekim-Kasım 1917: Sovyetlerin İlk Kararnameleri

Sovyet hükümeti temsilcileri Brest Litovsk Anlaşmasını imzalarırken (üstte).

Petrograd Sovyeti'nin bir toplantısı, 1917 (sağda). Sovyetler tarihte proletaryaya diktatörlüğünün somutlanmış şekliydi. Ve proletaryaya diktatörlüğünün, burjuva diktatörlüğünden yüz kat daha demokratik olduğu sovyetlerin ilk kararnamelelerinden açıkça görünüyordu.

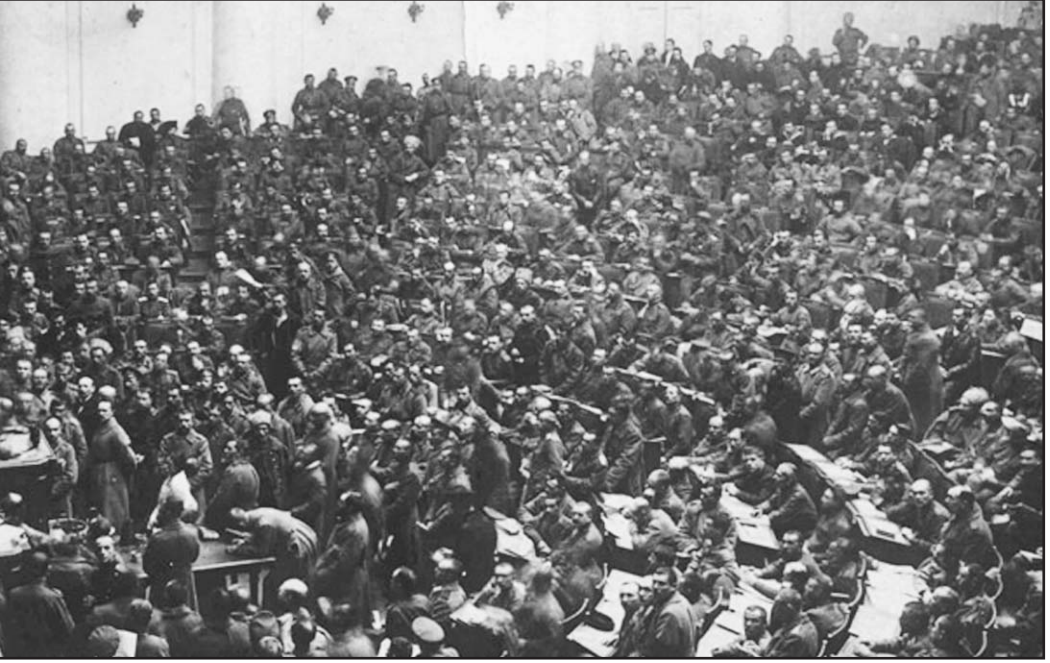

27 Ekim 1917'de Sovyetler Kongresi, geçici hükümetin devrildiğini ve tüm ülkede iktidarın İşçi, Köylü ve Asker Sovyetleri'nce üstlenildiğini duyurdu. Kongrenin ilk önce kabul ettiği kararname Rusya'nın savaştan çekilmesini karara bağladı. Buna göre Sovyet Hükümeti, savaştan uluslara ve onların hükümetlerine bir barış önerisinde bulundu: Bu öneride ilhak ve tazminat olmayacak, adil ve demokratik bir barış gerçekleşecekti. Sonrasında sovyetler emperyalist devlerin tüm gizli planlarını dünya kamuoyuna duyuracaklardı.

Hemen ertesinde, sovyetler Toprak Kararnamesi'ni kabul etti. Bu kararname ile topraklar, manastırlar ve kiliseler, öteki mülklerle birlikte eşit biçimde halka dağıtılacaktı. Böylece köylülere 150 milyon hektarlık toprak dağıtıldı ve köylülerin tüm borçları silindi. Köylüler toprak sahibi oldular.

11 Kasım 1917'de Sovyet Hükümeti, 8 saatlik işgünü uygulamasını kabul etti.

Burjuva Diktatörlüğünden Bin Kat Daha Demokratik Bir Diktatörlük

Ardından gelen kararname ile de memurlar ve işçiler için işsizlik sigortası ve ücretsiz sağlık sigortası uygulamaları başlatıldı.

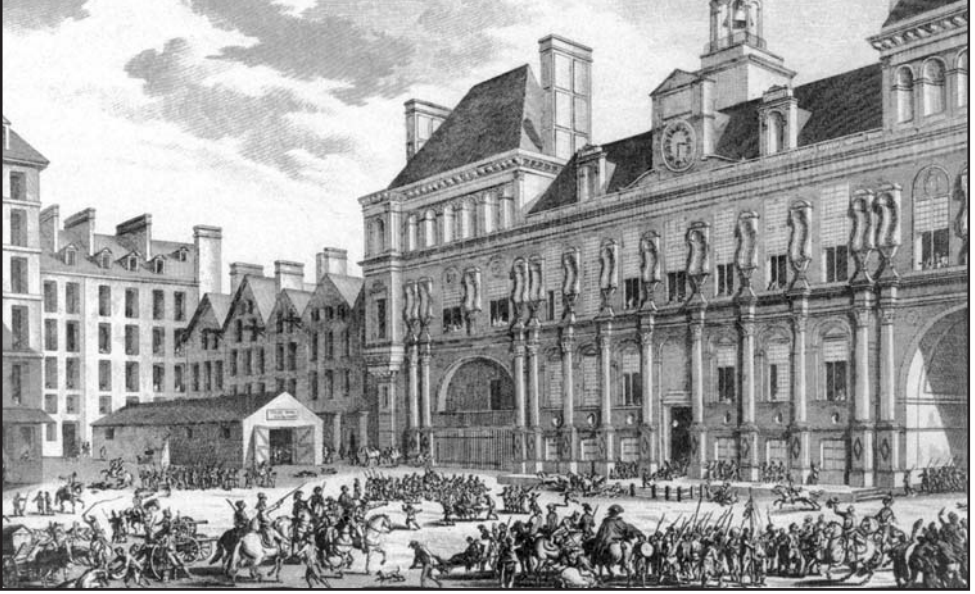
15 Kasım'da Sovyet Hükümeti, uluslar arasındaki eşitsizliklerin ve ezilmelerin sonlandırılması için gereken kararnamayı imzaladı. Bu kararname ile Çarlık Rusyası sınırları içinde yer alan değişik ulus ve halklar arasındaki ayrıcalıklar ve sınırlamalar ortadan kaldırdı: Uluslara ve halklara tam hak eşitliği, egemenlik ve “Kendi Kaderini Özgürce Belirleme Hakkı'nın” tanındığını açıkladı.

Bunun sonucunda Finlandiya ve Ukrayna ulusları kendi devletlerini kurmak istediklerini belirttiler. Sovyetler bu hakkı tanıdı ve 1917 Aralık ayında bu iki ülkenin bağımsızlıklarını kazanmasına onay verdi. Sovyetler, tarihte ulusların kendi kaderini tayin hakkını açıkça savunan ve özgürlük mücadelesi veren ulusları zorla kendi sınırlarında tutmayacağını gösteren ilk devlet oldu.

***YENİ EKİMLER
MÜMKÜNDÜR***

Ekim Devrimi Bugüne Kadarki Tüm Devrimlerden Farklıdır

1871 Paris Komünü'nden bir görüntü

Dünyanın dört bir yanında, Ekim Devrimi öncesinde de sonrasında da ezilenler ve sömürülenler baskı düzenine karşı sık sık ayaklanmışlar ve isyan etmişlerdir. Hatta tarihte, farklı coğrafyalarda, ezilenlerin ve sömürülenlerin mücadelesine bağlı olarak pek çok iktidar değişikliği ve devrimler olmuştur ve olmaya da devam edecektir.

Tarihte burjuva devlet aygıtını askeri, polisi, gardiyanları, meclisi dahil olmak üzere bütün baskı araçlarıyla parçalayamayan, yani devrimi proleterya diktatörlüğü ile taçlandırmayan tüm devrimler burjuva devlet aygıtını pekiştirip güçlendirmişlerdir.

İşte Ekim Devrimi bütün bu devrimlerden tam da bu yüzden farklıdır. Dünya üzerinde proleteryanın komünist bir partinin önderliğinde iktidarı ele geçirdiği ve proleter diktatörlüğü kurarak burjuva devlet aygıtını paramparça ettiği ilk ve maalesef son devrimdir.

Ekim Devrimi Neden Bir Tek Rusya'da Gerçekleşti?

Almanya'da nesnel koşullar devrim için her bakımdan daha elverişliydi. Alman sosyalistleri tarihin en kitlesel sosyalist partilerinden birisiydi. Üstelik işçi hareketi, sendikal hareket Rusya'da olmadığı kadar aktif ve militandı.

Tüm elverişli nesnel koşullara rağmen Almanya'da proleter bir devrim gerçekleşmedi. Bunun temel nedeni Almanya'da bolşeviklerin örgütlediği tipte, kendisini örgütsel olarak kitlelerden özenle ayırmış ve oportünistlerle örgütsel olarak yollarını ayırmış bir partinin olmamasıdır.

Alman devrimci Rosa Lüksemburg kitlelere sesleniyor.

Şubat Devrimi'ne benzeyen devrimler dünyanın bir çok yerinde meydana gelmiştir. Fransız ihtilalinden bu yana, proleterya her ayaklandığında burjuvazi ve onun proleteryanın çıkarlarını savunduğunu iddia eden uşakları devrimle iktidarı ele geçirmiş ve ilk iş olarak da proleteryanı ve onun örgütlenmelerini ezmiştir. Bunun örneklerini sadece Rusya'da 1905 ve Şubat 1917 devrimlerinde değil, dünyanın dört bir tarafında görmek mümkündür.

Bu yüzden asıl sorulması gereken soru, Şubat Devrimi gibi devrimlerin, ya da proleter ayaklanmaların Ekim Devrimi'ne nasıl dönüştürüleceğidir. Bunun tartışmasız tek bir yanıtı vardır. O da proleter devrimci bir partinin sadece Rusya'da olmasıdır. Ekime giden yolda tekrar yürüyebilmek için bu partinin bize bıraktığı deneyimleri kuşanmak gerekir.

Bolşevizmin İlk Buharlı Motoru: Ekim Devrimi

İlk buharlı motor. Kimse çalışıp çalışmadığından emin olmasa da, önemli olan bu motorun bir kere icat edilmesidir.

Burjuva düzeni tarihte yüzlerce farklı şekil alabilir ama emperyalizm döneminde bu düzenin nasıl yıkılacağı, tarihten ders almayı bilenler için değişmemiştir. İşte bolşeviklerin mücadelesinde somutlanan deneyimler yeni ekimler yaratma hedefinde olan komünistlerin mücadelelerine ışık tutmaktadır.

Lenin, 1922 yılında, Ekim Devriminin asıl kazanımını şu sözleri ile özetlemiştir:

“Rus Devrimi ile asıl kazanılan şey asla geri dönüştürülemez. Dünyadaki hiçbir güç bunu silemez; dünyadaki hiç bir güç Sovyet devletinin yaratıldığı gerçeğini unutturamaz. Bu tarihsel bir zaferdir. Yüzlerce yıl boyunca, devletler burjuva modeline göre yaratıldı ve ilk kez dünyada burjuva olmayan bir devlet düzeni keşfedildi. Bu devletin şu anki yönetim mekanizması sorunlu olabilir; ama icat edilen ilk buharlı motorun da bozuk olduğu söylenir. Hiç kimse ilk buharlı motorun çalışıp çalışmadığını bilmiyor; ama önemli olan bu değil. Önemli olan buharlı motorun bir kere icat edilmiş olduğudur. İlk buharlı motorun kullanılmaz olduğunu varsaysak bile, gerçek şudur ki, bugün elimizde buharlı motorlar var. Eğer bizim hükümet aygıtımız çok sorunlu bile olsa, gerçek şudur ki, artık bir kere yaratılmıştır; tarihteki en büyük icat yapılmıştır; proleter bir devlet yaratılmıştır.”

Ekim Devrimi Tarihsel Bir Olgu Değil, Hala Günceldir

Venezuela'nın Sosyalist Başkanı Hugo Chavez de Ekim Devrimi gibi devrimlerin çağının sona erdiğini düşünen, proletarya diktatörlüğü fikrinin eskidiğini savunan, günümüzün acil görevinin 21. yüzyıl sosyalizmini yaratmak olduğunu ifade eden sosyalistlerdendir. Lenin zamanında nasıl Marx'ın savunduğu devrimlerin eskidiğini savunan oportünistler varsa, bugün de vardır.

21. yüzyıla girdiğimiz şu yıllarda en çok duyulan sözlerden birisi artık çağın ve nesnel koşulların değiştiği, bu nedenle de proleter ayaklanmalarının ve Ekim Devrimi gibi devrimlerin artık mümkün olmadığıdır.

Bu sözler sadece burjuva düzenin savunucuları tarafından değil, kimi sosyalistler tarafından da söylenmektedir. Sosyalistler bu sözlerini “bizim yeni devrim türleri bulmamız lazım. Çağımız değişiyor, biz de değişmeliyiz” diye ifade etmekte ve 21. yüzyıl sosyalizmi gibi isimlerle Ekim Devrimi gibi devrimlerin artık mümkün olmadığını ifade ediyorlar.

Ancak bu bahaneleri öne sürenler yanılıyorlar. Çünkü, 21. yüzyıl, aynı 20. yüzyıl gibi proleter ayaklanmaları ve devrimler çağı olacaktır. Devrim için nesnel koşullar 20. yüzyılda olmadığı kadar uygundur.

Dünya İşçi Sınıfı Güç Kaybetmiyor, Kalabalıklaşıyor, Güçleniyor

-Endonezya'da ipek işçileri, solda.

-Hindistan'da mermer işçileri yüz yıl öncesini anımsatan koşullarda çalışıyor, üstte.

Bugün dünyada işçi sınıfı 1917 ile karşılaştırılmayacak ölçüde kalabalıklaşarak çoğalmıştır. Artık kapitalizmin nüfuz etmediği dünyanın tek bir karışı kalmamıştır. Marx'ın ifade ettiği gibi sermaye, işçi sınıfının sayısının artmasıyla çoğalmaktadır. Kapitalist üretimi dünya ölçeğinde düşündüğümüz zaman, sermayenin büyümesiyle, dünyada “yaşamak için emeğinden başka satacak bir şeyi olmayan” proletaryanın sayısı da buna paralel olarak artmıştır.

Kapitalizmin giderek güçleniyor olduğu saptaması da doğru değildir. Aksine krizlere gebe olan bu sermaye düzeni her geçen gün daha kalabalık bir kitleyi proleterleştirmekte, sendikasız, sigortasız çalışan emekçilerin sayısını da, işsizlerin sayısını da arttırmaktadır. İşçi sınıfının devrimci niteliği de azalmamakta, aksine artmaktadır. İşçi aristokrasisinin büyümesine bakarak işçilerin artık bu düzenin taraftarı olduğunu düşünenler yanılmaktadırlar. Aksine işçi sınıfı dünyanın her yerinde devrimci niteliğini korumaktadır. Kapitalizmin bugüne kadar ayakta kalıyor olması, kendi gücü nedeniyle ya da işçi sınıfının artık tarihsel misyonunu doldurmuş olması nedeniyle değil, kapitalizmi yıkmayı hedefleyenlerin başarısızlığı nedeniyle dir.

Ekim Devrimi Ezilenlerin ve Sömürülenlerin Birleşik Mücadelelerinin Ürünüydü

Ekim Devrimi Rusya'da ezilenlerin ve sömürülenlerin ortak mücadelesi ile gelişmiş bir hareketti. Devrim, burjuva düzeninin baskı altına aldığı tüm kesimlerin, işçilerin, köylülerin, kadınların, ezilen ulusların, gençlerin, demokrasi mücadelesi verenlerin, ekme kavgasında olanların, özgürlük mücadelesi verenlerin proleter devrimci bir komünist partinin önderliğinde ayaklanması ve bu mücadelelerin birleştirilmesi sonucunda gerçekleşmişti.

Ekim devrimi başkalarının özgürlüğünün kendi özgürlüklerinin başladığı yerde bittiğini düşünenler tarafından değil, "kendi özgürlüklerinin koşulunun başkalarının özgür olmasından geçtiğine" inananlar tarafından yaratılmıştır. O yüzden Ekim devrimine önderlik edenler ulusların kendi kaderini tayin hakkını belirsiz bir tarihe ertelememişlerdir. Aksine devrim öncesinde "Ezen ulus özgür olamaz!" şiarını haykırarak proleter devrimlerle ulusların özgürlük mücadelelerini birleştirmeyi görev edinmişlerdir.

Ezilen Ulusların Mücadeleleri Hala Devam Ediyor

Ezilen ulusların mücadelesi bugün hala sürmekte. Tamillerin mücadelesi de bunlardan birisi.

Bugün Ekim Devrimi'nin artık tarih olduğunu söyleyenler, Ekim Devrimi'nin muzaffer olmasını sağlayan en önemli etkenlerden birisinin, yani ulusal kurtuluş hareketlerinin de tarih olduğunu söylüyorlar. Onlara göre artık imparatorukların dağıldığı, kolonilerin hemen hepsinin bağımsızlığını kazandığı bir dünyada ayrı bir devlet kurmayı hedefleyen ulusal kurtuluş hareketleri de kalmamış durumda.

Opportünistlerin sıklıkla dile getirdikleri bu yanlış tespite inat, günümüzde ezilen ulusların mücadeleleri bitmiş değil. Aksine emperyalizm çağının ulusal kurtuluş mücadeleleri çağı olduğunu ispatlarcasına artıyor. Dünyanın dört bir yanında, Kürdistan'ın, Filistin'in, Çeçenistan'ın bağımsızlık mücadeleleri, Çin'de, Hindistan'de, o pek "demokratik" Avrupa devletlerinde, Afrika'da ulusal kurtuluş mücadeleleri hala devam ediyor. Asıl eksik olan bu ulusların kendi kaderini tayin hakkını kayıtsız şartsız meşru görerek, onlara önderlik etmeye çalışan komünist bir dünya partisidir.

Bolşevikler Emperyalist Savaşı Sınıf Savaşına Dönüştürmüşlerdi

Emperyalistler bugün bir arada barışçıl bir şekilde durabiliyor gibi görünse de, emperyalizm çağı, emperyalist güçler arasındaki rekabetin ve çatışmanın asla bitmeyeceği ve emperyalist savaşların hep güncel olduğu bir çağdır. Lenin'in dediği gibi emperyalist savaşlar emperyalizmin devrime en güzel hediyesidir.

Emperyalizm proleter devrimler ve ulusal kurtuluş mücadeleleri çağıdır ve bu mücadeleler nihai zaferini kazanmadan emperyalizm çağı da ortadan kalkmayacaktır. Ancak emperyalist düzen, emperyalist devletlerin birbirleri arasında asla bitmeyecek ve bitmesi mümkün olmayan bir rekabetin de adıdır. Emperyalistler arası rekabetin şiddetlenmesi, emperyalistlerin arasındaki barışın değil olgunlaşmayı bekleyen emperyalist savaşların işaretidir.

Bolşevik devriminin 1. Dünya Savaşı, yani böyle bir emperyalist paylaşım kavgası sırasında ortaya çıkması rastlantı değildi. Bolşevikler emperyalist savaştan faydalanarak onu sınıf savaşa dönüştürebildiler. Bugün burjuvazi ve maalesef sosyalist akımların da büyük bir kesimi artık emperyalistlerin birbirleri ile barış halinde yaşayabildiğini, topyekün emekçileri ve “mazlum devletleri” sömürmekte olduğu safatasını yaymaktadırlar. Halbuki ne emperyalistler arasında savaşlara gebe olan rekabet bitmiştir, ne de yeryüzünde herhangi bir mazlum devlet vardır. Emperyalist savaşlar tekrar önümüze çıkacaktır. Asıl eksik olan, emperyalist savaşlar patlak verdiğinde Bolşeviklerin yaptığı gibi “asıl düşman kendi yurdundadır” diyerek emperyalist savaşları birer iç savaşa dönüştürerek, bu savaşlardan devrim için faydalanacak bir partidir.

Ama Bugün Ekim Devrimini Başarıya Ulaştıran Bir Parti Mevcut Değil

Devrimlerin gerçekleşmesi için gereken koşullarının artık olmadığını savunanlar yanılıyorlar. Aksine, dünya'da işçi sınıfı kalabalıklaşıyor, burjuva düzeninin ezdiği katmanların safları sıklaşıyor, ulusal kurtuluş mücadeleleri en şiddetli şekilde devam ediyor ve emperyalistler arası paylaşım kavgası büyüyor. Tüm bunlar, 21. yüzyılın da aynı 20. yüzyıl gibi bir ayaklanmalar ve devrimler çağı olacağını gösteriyor.

Ancak, bu ayaklanmalara ve devrimlere önderlik edecek Bolşeviklerinki gibi bir parti dünyanın hiçbir yerinde mevcut değil. Sadece ulusal düzeyde değil, dünya çapında da böyle bir partiye, bir dünya partisine yani Komünist Enternasyonal'in yeniden kurulmasına ihtiyaç var.

Bugün Ekim Devrimi gibi bir devrimin güncel olmadığını, koşulların artık farklı olduğunu, ya da bolşeviklerin ilkelerinin artık geçerli olmadığını düşünenler yanılıyorlar. Devrimin koşullarını olgunlaştırmak da komünistlerin mücadelesi ile olacaktır. Bolşeviklerin mirasına sahip çıkacak bir komünist partinin yaratılması nesnel koşulların uygun olup olmamasına bağlı değildir. Bu partinin yaratılması mücadelesi, öznel bir mücadeledir. Yani komünistlerin müdahaleleriyle şekillenecek bir mücadeledir. Bu mücadele devrimci bir partinin yaratılması mücadelesidir.

Dolayısıyla Günümüzün En Acil Görevi, Komünist Bir Dünya Partisinin Yaratılmasıdır

İşte bu yüzden, KöZ'ün arkasında duranlar günümüzün en acil görevini komünist bir dünya partisini yaratmak olarak görüyor, Komünist Enternasyonal'in dördüncü kongresinden beri dünyada bolşeviklerin mirasına sahip çıkabilen tek bir akımın varolmadığının bilincinde olarak, bolşeviklerin gösterdiği çizginin gerisine düşmeyecek bir partinin yaratılması için mücadele veriyorlar.

Notlar:

